

Bestemmingsplan Buitengebied Haren

Gemeente **Haren**

BügelHajema

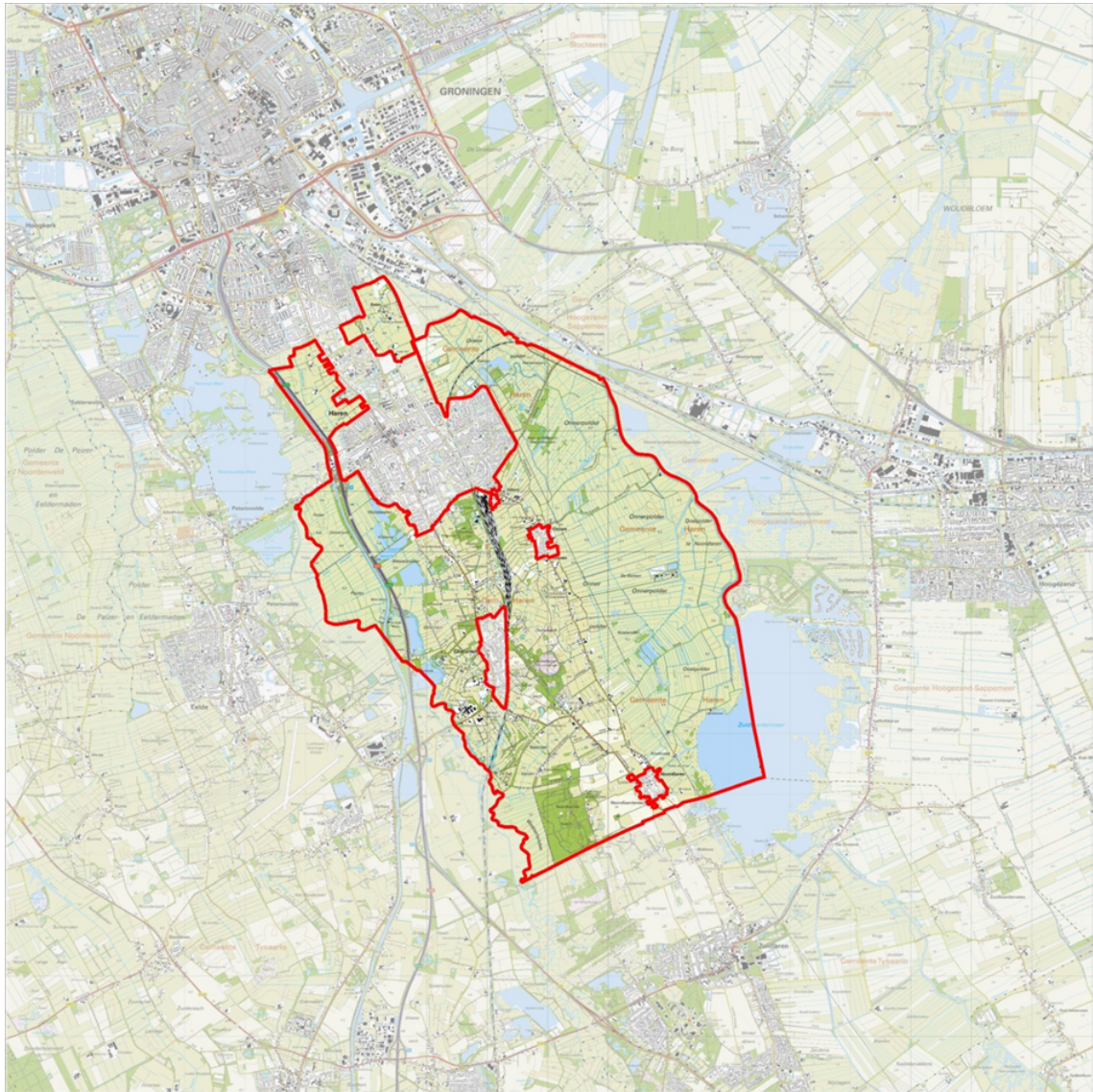
Plek voor ideeën

Toelichting

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 Inleiding	6
1.1 Aanleiding	6
1.2 Begrenzing plangebied	6
1.3 Rol van de kadernota in relatie tot het bestemmingsplan	6
1.4 Leeswijzer	8
Hoofdstuk 2 Doel en reikwijdte	9
2.1 Doel	9
2.2 Afstemming beleid	9
2.3 Systematiek	10
Hoofdstuk 3 Huidige situatie	11
3.1 Landschap	11
3.1.1 Inleiding	11
3.1.2 Geomorfologie	12
3.1.3 De Drentsche Aa	15
3.1.4 De Hondsrug	16
3.1.5 De Hunzelaagte	17
3.2 Cultuurhistorie	18
3.2.1 Drentsche As	18
3.2.2 De Hondsrug	20
3.2.3 De Hunzelaagte	23
3.3 Water	24
3.4 Natuur	25
3.5 Landbouw	28
3.6 Recreatie	29
3.7 Wonen	30
3.8 Bedrijvigheid	31
3.9 Verkeer en vervoer	32
3.10 Overige functies	32
Hoofdstuk 4 Beleid	34
4.1 Rijksbeleid	34
4.1.1 Structuurvisie	34
4.2 Regionaal beleid	34
4.2.1 Regiovisie Groningen - Assen 2030	34
4.3 Provinciaal beleid	35
4.3.1 Provinciaal Omgevingsplan 2009-2013	35
4.3.2 Omgevingsverordening	36
4.3.3 Het Groenmanifest	38
4.4 Gemeentelijk beleid	39
4.4.1 Landschapsontwikkelingsplan Haren	39
4.4.2 Geurbeleid	39
4.4.3 Nota Toerisme en Recreatie Haren	40
4.4.4 Waterplan	41
4.4.5 Nota Klimaatbeleid	41
4.4.6 Nota Archeologiebeleid	42
4.4.7 Woonplan	44
4.4.8 Nota Zandwegen	44
4.4.9 Levende Stenen	45
4.4.10 Nota Schuilhutten	45
4.4.11 Nota Bedrijfsmatige activiteiten aan huis	46
Hoofdstuk 5 Omgevingsaspecten	47

5.1 Archeologie en cultuurhistorie	47
5.1.1 Archeologie	47
5.1.2 Cultuurhistorie	48
5.2 Water	49
5.3 Ecologie	50
5.4 Milieu	50
5.4.1 Geluidhinder	50
5.4.2 Luchtkwaliteit	51
5.4.3 Ammoniak	52
5.4.4 Geurhinder	54
5.4.5 Dierenwelzijn	54
5.4.6 Bodemverontreiniging	55
5.5 Externe veiligheid	55
5.5.1 Algemeen	55
5.5.2 Inrichtingen	56
5.5.3 Vervoer van gevaarlijke stoffen	59
5.5.4 Buisleidingen	61
5.5.5 Groningen Airport Eelde	62
5.5.6 Verantwoording	64
5.6 PlanMER	65
Hoofdstuk 6 Planbeschrijving	68
6.1 Juridische opzet	68
6.2 Bestemmingen	69
6.2.1 Agrarisch met waarden	69
6.2.2 Niet-agrarische bedrijvigheid	70
6.2.3 Natuur	71
6.2.4 Recreatie	71
6.2.5 Sport	72
6.2.6 Verkeer	72
6.2.7 Water	72
6.2.8 Wonen	72
6.2.9 Overige thema's	73
6.3 Algemene regels	77
Hoofdstuk 7 Handhaving	79
Hoofdstuk 8 Economische uitvoerbaarheid	81
Hoofdstuk 9 Maatschappelijke uitvoerbaarheid	82

Overzichtskaat

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Het voorliggende bestemmingsplan bevat een actuele planologische regeling voor het buitengebied van de gemeente Haren. Tot de inwerkingtreding van het onderhavig bestemmingsplan, geldt de Beheersverordening Buitengebied Haren (vastgesteld op 24 juni 2013). Deze beheersverordening is in feite een herziening van het bestemmingsplan Buitengebied uit 1990 en enkele kleinere bestemmingsplannen. Een beheersverordening is een ruimtelijk instrumentarium om de geldende planologische situatie in combinatie met de feitelijke fysieke situatie opnieuw vast te leggen. Een bestemmingsplan kan meer inhoud geven aan gemeentelijke beleidsdoelstellingen en sturing geven aan nieuwe ontwikkelingen in het buitengebied. Om deze reden heeft de gemeente ervoor gekozen voorliggend bestemmingsplan op te stellen. Daarmee wordt inhoud gegeven aan de beleidsdoelstellingen uit de Kadernota Buitengebied Haren (vastgesteld op 25 februari 2013). Het primaire doel van deze kadernota is de beleidskeuzes in een breder perspectief te plaatsen, vanuit een breed gedragen ontwikkelingsvisie op het buitengebied.

1.2 Begrenzing plangebied

Het plangebied omvat het overgrote deel van het buitengebied van de gemeente. De bebouwingkernen (Haren, Harendermolen, Onnen, Noordlaren, Glimmen) maken geen onderdeel uit van het plangebied. Het Paterswoldsemeer is buiten het plangebied gelaten, omdat zich in dit gebied veel nieuwe ontwikkelingen voordoen. Verder is het opstelsterrein De Vork Essen – Haren buiten het plangebied gelaten, omdat hier recentelijk een provinciaal inpassingsplan voor is vastgesteld.

Voor de kernen zijn reeds actuele bestemmingsplannen of beheersverordeningen beschikbaar. Op het overzichtskaartje voorin de toelichting is het plangebied globaal weergegeven.

1.3 Rol van de kadernota in relatie tot het bestemmingsplan

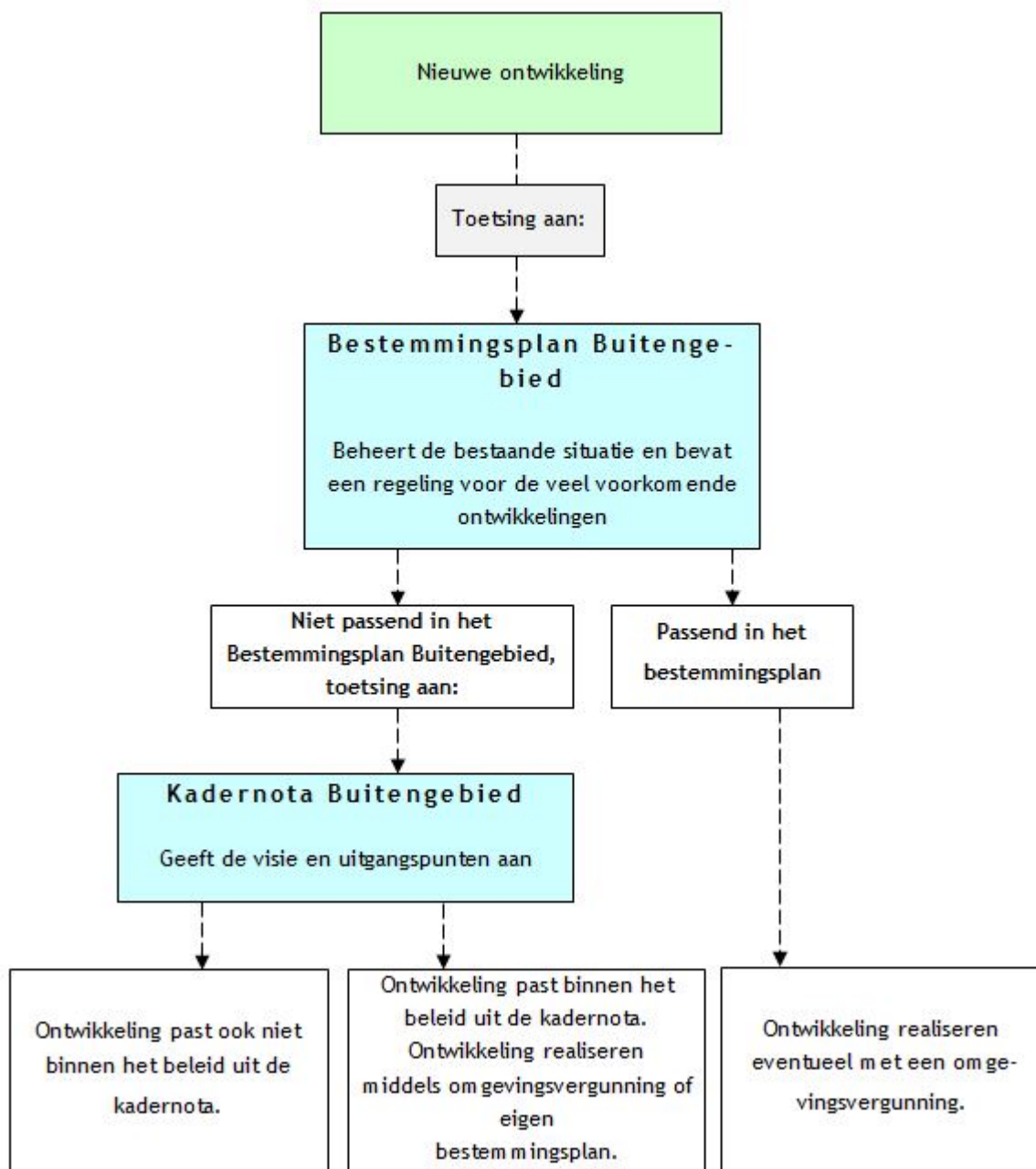
De kadernota vormt het brede afwegingskader voor alle ontwikkelingen in het buitengebied voor de komende jaren. De kadernota is een beleidsnota en beschrijft per onderwerp de beleidsrichting van de gemeente.

Het bestemmingsplan legt de ruimtelijke en functionele mogelijkheden vast, middels de regels en de verbeelding. Het bestemmingsplan biedt geen ruimte voor op zichzelf staande nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. Juist voor deze ontwikkelingen biedt de kadernota het

toetsingskader. De achterliggende gedachte om een ontwikkeling al dan niet mogelijk te maken, staat ook alleen beschreven in de kadernota.

Mede met het oog op de zorg voor het landschap en het behoud en versterken van de landschappelijke diversiteit, heeft de gemeente besloten om in de kadernota ook uitgangspunten voor beeldkwaliteit op te nemen.

In het navolgende figuur is een stroomschema opgenomen, welke van toepassing is bij nieuwe ontwikkelingen.

1.4 Leeswijzer

Dit bestemmingsplan bestaat uit een toelichting, regels en een verbeelding. Deze toelichting beschrijft de achterliggende gedachte; waarom het bestemmingsplan is opgesteld en wat de reikwijdte is (hoofdstuk 2), wat de huidige situatie is (hoofdstuk 3), wat het geldende beleid is (hoofdstuk 4), wat de resultaten van diverse onderzoeken zijn (hoofdstuk 5), op welke wijze de gronden bestemd zijn (hoofdstuk 6), op welke wijze de gemeente zal handhaven (hoofdstuk 7) en of het plan economisch en maatschappelijk uitvoerbaar is (hoofdstuk 8 en 9).

Hoofdstuk 2 Doel en reikwijdte

2.1 Doel

Het bestemmingsplan Buitengebied vormt het kader voor de ruimtelijke ordening voor het landelijk gebied van de gemeente. Het heeft tot doel om het gebruik en de inrichting van gronden en het oprichten van gebouwen en bouwwerken te reguleren met het oog op het bevorderen van een zo goed mogelijk gebruik van het landelijk gebied. Daarbij kan onderscheid worden gemaakt tussen de begrippen beheer, ontwikkeling en inrichting. Vanwege het overwegend conserverende karakter, richt dit bestemmingsplan zich hoofdzakelijk op de twee eerstgenoemde begrippen.

Bij dat alles dient voor ogen te worden gehouden dat het bestemmingsplan een stuk gemeentelijke wetgeving vormt: het bindt zowel de burger als de overheid.

2.2 Afstemming beleid

Integraal beleid

Het spreekt voor zich dat de gemeentelijke beleidsbepaling niet start vanuit een blanco situatie. Welke mogelijkheden zich voordoen in het buitengebied, vindt haar basis in wetten en regels van de andere overheden zoals het Rijk, de provincie Groningen en het waterschap Hunze en Aa's (zie hoofdstuk 4).

Sectoraal beleid

Naast het integrale beleid, is er in Nederland ook op sectoraal niveau veel beleid van kracht. Hierbij kan niet alleen worden gedacht aan de landbouwsector, maar ook op het gebied van natuur en recreatie zijn specifieke wetten en richtlijnen van toepassing. Dit sectorale beleid is eveneens van invloed op eventueel te bieden ontwikkelingsruimte (zie hoofdstuk 5).

Gemeentelijke beleidsruimte

Uit het voorgaande blijkt dat de gemeentelijke beleidsvrijheid zich bevindt binnen de integrale en sectorale beleidskaders. Op gemeentelijk niveau wordt dit beleid afgewogen en gemotiveerd vertaald in een bestemmingsplan (zie hoofdstuk 6).

Deze afweging heeft voor het overgrote deel plaatsgevonden voorafgaand aan het opstellen van het bestemmingsplan. In de kadernota zijn per thema uitgangspunten geformuleerd. In algemene zin kan worden opgemerkt dat de kadernota is opgezet rond de gedachte dat aan van nature in het buitengebied passende functies meer ontwikkelingsruimte kan worden toegekend dan aan niet of minder in het buitengebied passende functies. Bij dat alles is de afstemming met bestaande waarden van belang: ontwikkelingen mogen niet ten koste gaan van waarden van

natuur, landschap en cultuurhistorie. In hoofdstuk 6 is gemotiveerd aangegeven tot welke concrete regelingen dit heeft geleid.

Niet alleen in de kadernota, maar ook in diverse sectorale beleidsnota's is gemeentelijk beleid vastgelegd. Twee plannen dienen in dit kader in het bijzonder te worden genoemd, te weten het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) en de nota Archeologiebeleid.

2.3 Systematiek

Het is van belang op deze plaats enige woorden te wijden aan de instrumenten die de gemeente ter beschikking staan om het ruimtelijke beleid uit te (laten) voeren. Het bestemmingsplan Buitengebied geeft regels omtrent het gebruik van de grond en het bouwen van gebouwen en bouwwerken. Verder dan dat kan en mag een bestemmingsplan Buitengebied niet gaan, waarbij opgemerkt moet worden dat de in het bestemmingsplan opgenomen regels bindend zijn voor gebruikers en bewoners. Deze regels dienen zodanig te worden geformuleerd dat deze eenduidig en handhaafbaar zijn. In die zin is er in dit bestemmingsplan voor gekozen enkel te regelen wat nodig is. Naast het bestemmingsplan bestaan er immers diverse andere instrumenten om het gemeentelijk beleid vorm te geven. Te denken valt aan privaatrechtelijke overeenkomsten, subsidieregelingen, gemeentelijk welstandsbeleid en dergelijke.

Om die reden is er nadrukkelijk voor gekozen zaken die in andere wet- en regelgeving zijn vastgelegd niet in het bestemmingsplan op te nemen. Een uitzondering wordt gemaakt voor monumenten, die worden aangeduid op de verbeelding. Ook de karakteristieke panden worden voorzien van een aanduiding op de verbeelding en een juridische regeling in het plan.

Het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied legt de bestaande situatie vast en is conserverend van aard. Het bestemmingsplan zal echter wel ruimte bieden voor de te verwachten ontwikkelingen, dan wel uitbreidingen van de bestaande functies.

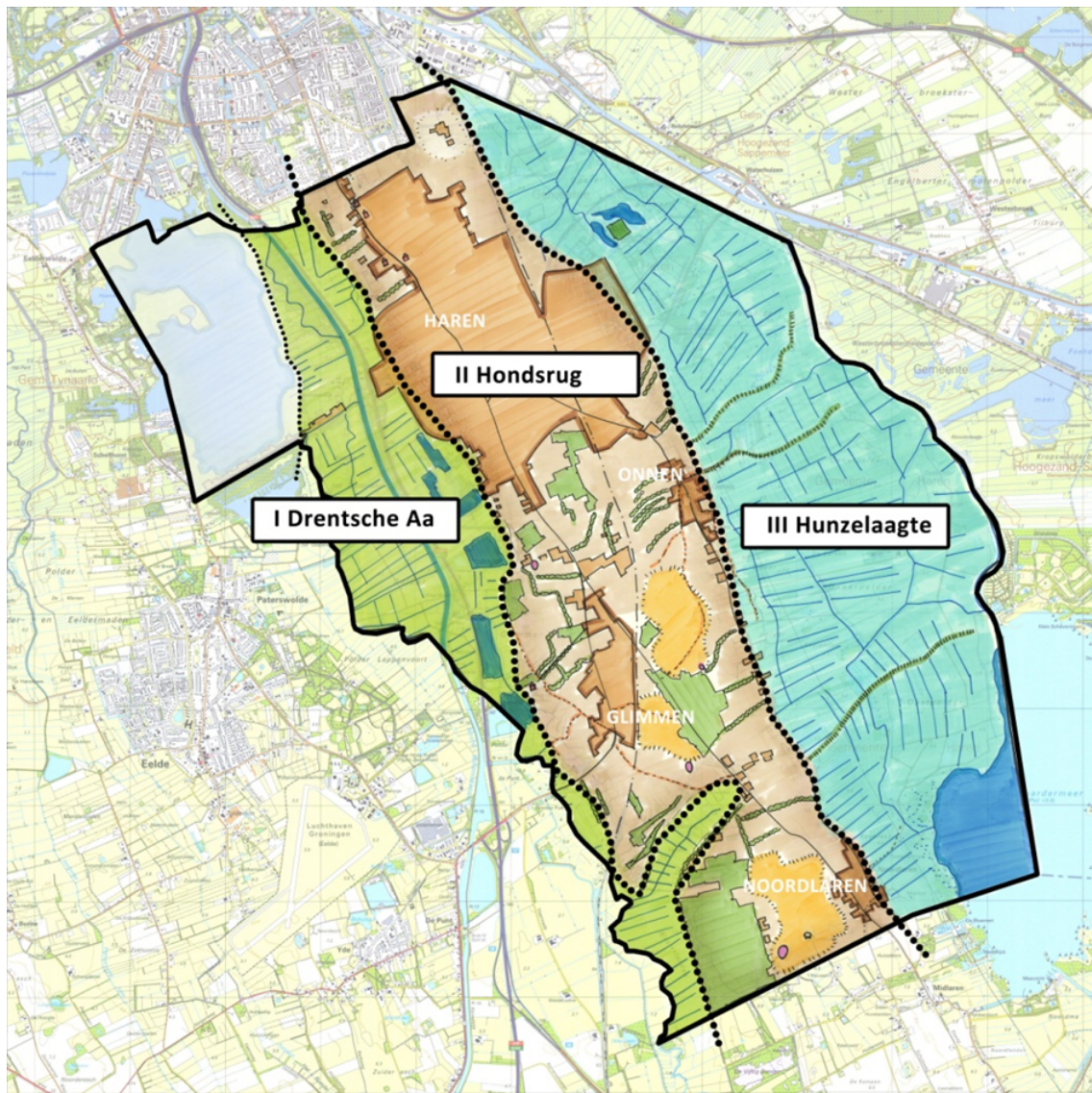
Hoofdstuk 3 Huidige situatie

3.1 Landschap

3.1.1 Inleiding

Op grond van de ontwikkelingsgeschiedenis, de geomorfologie en huidige kenmerken zijn in de gemeente Haren drie landschapstypen te onderscheiden:

1. Drentsche Aa;
2. Hondsrug;
3. Hunzelaagte.

De drie landschapstypen in de gemeente Haren

Deze drie landschapstypen zijn direct het gevolg van de natuurlijke ondergrond en de wijze waarop de mens de gebieden daarop in cultuur heeft gebracht.

De natuurlijke ondergrond heeft een zeer belangrijke rol gespeeld in de landschappelijke en cultuurhistorische ontwikkeling van Haren. De geomorfologie vormt dan ook het startpunt, voordat op de verschillende landschapstypen wordt ingezoomd.

3.1.2 Geomorfologie

De verschijningsvorm van het buitengebied van Haren wordt voor een groot deel bepaald door de verschillen in de ondergrond, zoals de bodemsamenstelling, het watersysteem en de hoogteligging. Deze verschillen hangen samen met de veranderingen in de bodem die vooral in de voorlaatste ijstijd, het saalien, hebben plaatsgevonden.

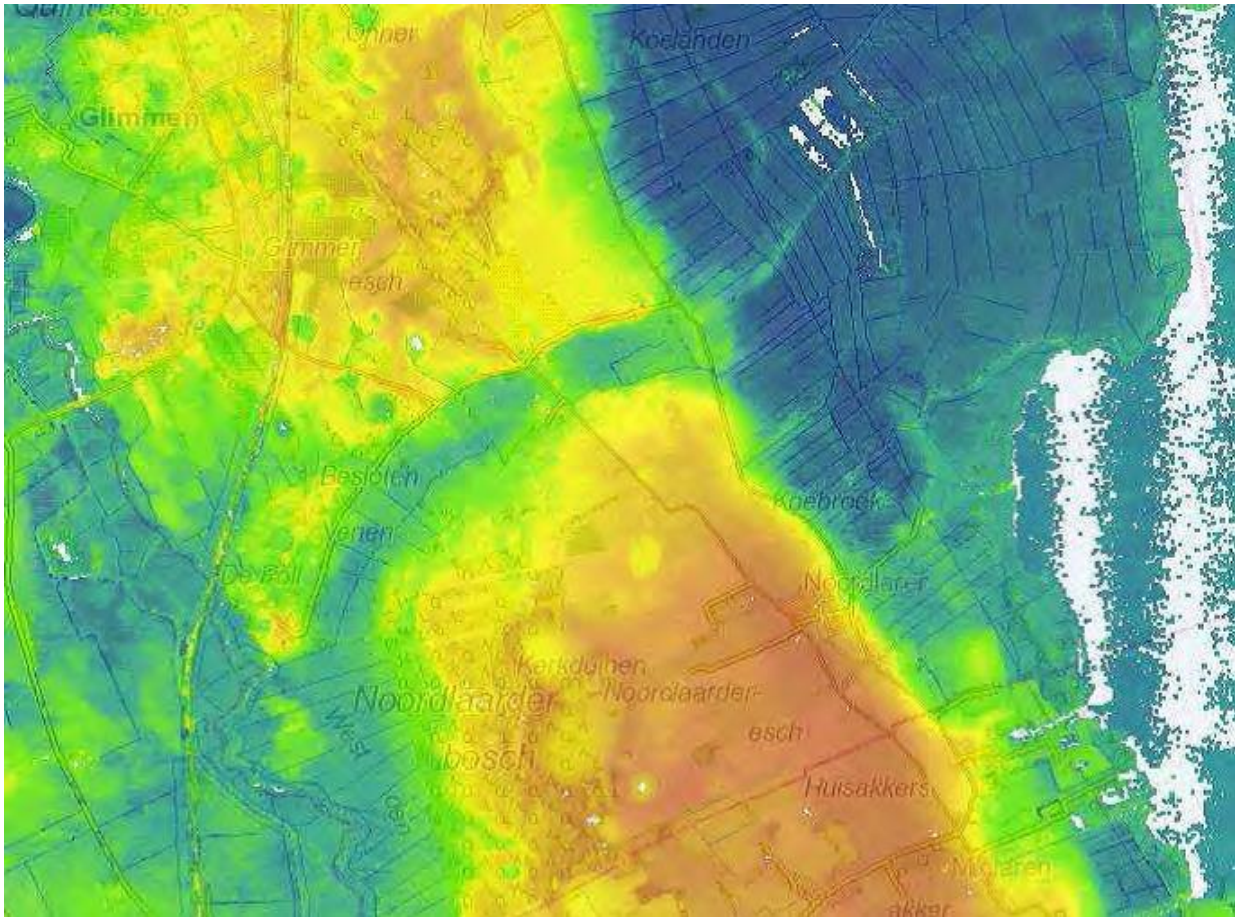
In deze ijstijd bedekt een dikke ijskap het noorden van Nederland. Het landijs voert vanuit Scandinavië grote hoeveelheden zwerfstenen mee en veel fijner materiaal, de grondmorene. Het ijs drukt zand, grind en stenen samen tot een keileempakket, maar stuwt ook de gronden op, wat resulteert in verschillende keileemruggen, zoals de Hondsrug.

Als aan het eind van het saalien de temperaturen stijgen en het ijs smelt, ontstaan diepe smeltwaterdalen, waaronder het geulensysteem van de Drentsche Aa.

Ook de Hunzelaagte wordt vaak gezien als een dergelijk oerstroombetal dat is ontstaan met het smelten van het landijs in de voorlaatste ijstijd. Studies wijzen er nu op dat de vorming van het dal door een ijslob waarschijnlijker is. Wel heeft de Hunzelaagte desondanks als erosiedal dienst gedaan bij de afvoer van het smeltwater. De hoogteverschillen tussen de rug en het smeltwaterdal zijn aanvankelijk veel groter dan ze nu zijn, maar door dichtslibbing van de Hunzelaagte is het verschil nu beperkt tot circa 4 m in de zone ten noorden van Noordlaren.

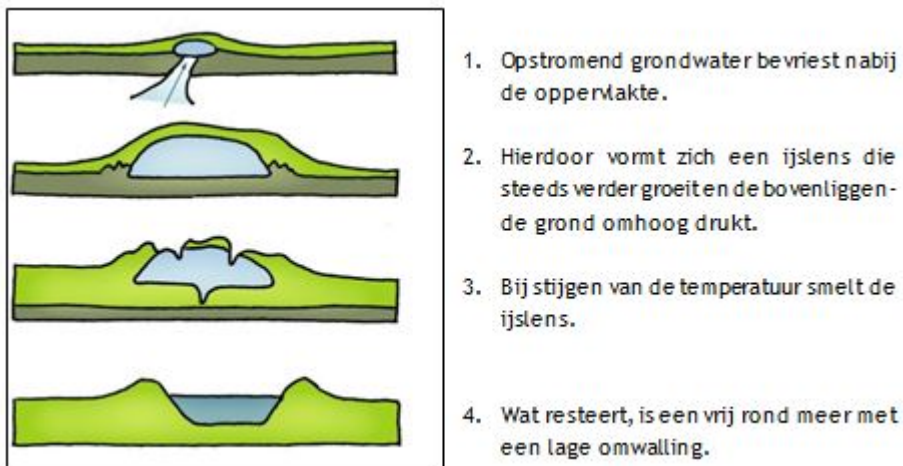
In de laatste ijstijd heerst er in Nederland een toendraklimaat. De wind heeft vrij spel. Oudere afzettingen van klei en zand eroderen door vorst, dooi en smeltwaterstromen. Daarnaast wordt door de wind op de Hondsrug een dikke laag dekzand afgezet. Appelbergen is een goed voorbeeld van een bosgebied met dekzandgronden.

Omdat een dichte vegetatie ontbreekt en vanwege het droge, koude klimaat, kan de wind gemakkelijk grip krijgen op het zand. Het proces van erosie van de ondergrond en hernieuwde afzettingen met zand zorgen voor een vervlakking van het landschap: dalen raken opgevuld en hoge koppen worden afgevlakt door winderosie. In deze zelfde periode breekt de Drentsche Aa door de Hondsrug. Hierdoor ontstaat een dwarsdal, de Besloten Venen.

Hoogtekaart met dwarsdal van de Besloten Venen die de Hondsrug doorsnijdt (bron: Nota Archeologiebeleid gemeente Haren)

In deze laatste ijstijd ontstaan ook pingo's, bevroren ondergrondse waterlenzen. Grote hoeveelheden water bevriezen in de ondergrond (permafrost). Het water zet door bevriezing uit, vormt een ijslens en drukt de bovenliggende grond omhoog. Als het klimaat nadien warmer wordt, smelt de ijslens en glijdt de opgedrukte grond naar de zijkanten. De grond vormt een wal rond het nu ontstane meer. Deze opvallend ronde vennen, de zogenaamde pingoruïnes, komen veel voor in het buitengebied van Haren.

Ontstaan pingoruïnes

Pingoruïnes nabij Appelbergen

In het laatste en huidige tijdvak, het Holoceen, neemt de temperatuur langzaam toe. Het warmer en vochtiger wordende klimaat zorgt voor een toename van de neerslag. Hierdoor komt veel boomgroei op gang. De Drentsche Aa en de Hunze ontwikkelen zich als meanderende beeklopen om de neerslag af te kunnen voeren. De Hunze, in het plangebied het Drentsche Diep genoemd, moet periodiek meer water afvoeren door de toenemende neerslag en een stijging van het grondwaterniveau. Hierdoor snijdt de rivier zich in de oude gronden van de Hunzelaagte. De zee staat via het Reitdiepdal in open verbinding met de beekdalen. Bij hoge waterstanden dringt de zee diep in de beekdalen door, tot aan het Hemrik en het Zuidlaardermeer. Hierbij wordt periodiek zeeklei afgezet. Dit heeft tot in de negentiende eeuw geduurd.

De toenemende vernatting werkt veengroei in de hand. Veenvorming vindt het eerst plaats in rivier- en beekdalen en in depressies. Door het steeds verder stijgende grondwater kan het veen zich ook ontwikkelen op de hogere flanken langs het beekdal. Beide beekdalen raken uiteindelijk met veen bedekt.

3.1.3 De Drentsche Aa

Het beekdal van de Drentsche Aa vormt de landschappelijke drager van dit deelgebied. Binnen de gemeente Haren is alleen de benedenloop aanwezig van het hele beekdalstelsel van de Drentsche Aa. De beneden-, midden- en bovenloop van een beek is verschillend qua uiterlijke verschijningsvorm, maar ook qua ecologie. De bovenloop is het 'begin' van een rivier, dichtbij het brongebied (het gebied waaruit een beek zijn water ontvangt). Het water stroomt bovengronds en ondergronds naar de beek, die het afvoert. Tussen de bovenloop en de benedenloop ligt de middenloop. Tussen de zones kunnen grote verschillen optreden. Dat is ook wel logisch. De aanvoer van water en organisch materiaal is in de benedenloop van een beek veel groter dan in de bovenloop. De flora en fauna in de beek zijn sterk afhankelijk van de aanvoer van dit organisch materiaal. Dit verklaart ook het verschil in soorten van het brongebied en de benedenloop.

Onderdeel van het beekdalsysteem is het dwarsdal van de Besloten Venen. Dit dwarsdal snijdt in de Hondsrug ten zuiden van Glimmen.

Het deelgebied van de Drentsche Aa is van oudsher een onbebouwd gebied. Het gebied kent een relatieve openheid, die vooral te ervaren is in het noordelijke deel, globaal tussen Glimmen en Eelde. Door de scherp beplante randen, zoals de landgoederengordel bij Eelde en de flank van de Hondsrug bij Glimmen, wordt deze openheid extra benadrukt. Ter hoogte van Noordlaren is het beekdal smaller en meer besloten door de aanwezige houtwallen en boomopslag.

De Drentsche Aa zelf heeft een meanderend verloop met een haaks daarop staand slotenpatroon die de opstreckende verkaveling markeert. In het beekdal liggen meerdere meren en plassen als restanten van de vervening.

Besloten venen

Beekdal Drentsche Aa

3.1.4 De Hondsrug

De Hondsrug vormt het centrale, hoger gelegen deel van de gemeente. Op de Hondsrug komt vooral de noord-zuidgerichtheid naar voren. De hoofdstructuur van de Hondsrug wordt bepaald in de middeleeuwen, als een keten van esdorpen en essen over de rug ontstaat. Door boomteelt op deze essen, vooral bij Glimmen, zijn deze complexen echter niet overal nog even herkenbaar.

Van de esdorpen is Haren als grote kern binnen de gemeente sterk doorgegroeid. De oorspronkelijke kenmerken van het esdorp zijn daar dan ook nog weinig zichtbaar. Glimmen, Onnen en Noordlaren hebben daarentegen nog wel een kenmerkende organische structuur met wegen die zich vanuit het hart van het dorp vertakken naar het buitengebied. Veel van deze wegen zijn nu nog als zandpaden terug te vinden op de Hondsrug. Het gebied kent een grote mate van historie die nog steeds goed afleesbaar is in het buitengebied. Het hunebed en grafheuvel uit de prehistorie, een middeleeuwse borg (Huis te Glimmen) en villa's uit de negentiende eeuw laten de ontwikkelingsgeschiedenis van het gebied zien.

De vele beplantingen in de vorm van bossen en bosjes, lanen, beplantingen langs perceelsranden en op erven geven de Hondsrug een belangrijke mate van beslotenheid die representatief is voor het gebied. Waardevol zijn oude esrandbeplantingen en de beplantingen die samen hangen met de aanwezige landgoederen, zoals de lanen en het Quintusbos bij het Huis te Glimmen.

Begraafplaats bij Noordlaren

Landschap westzijde Onnen

Hoge Hereweg

Duinweg nabij Noordlaarderbos

3.1.5 De Hunzelaagte

De Hunzelaagte vormt het oostelijke deel van de gemeente. Het gebied loopt vanaf de flank van de Hondsrug tot aan de gemeentegrens (maar feitelijk nog verder richting het oosten) en vormt een vrijwel continu open en weids beekdal vanaf het Zuidlaardermeer tot aan de stad Groningen.

De Hunzelaagte is van oudsher een relatief nat en ontoegankelijk gebied. Vanwege de bodemgesteldheid komt in het gebied dan ook vrijwel geen bebouwing voor. Het is een zeer weids en open gebied met sloten en weilanden. De strookvormige verkaveling staat vooral langs de rand van het gebied haaks op de richting van de Hondsrug.

Het zuidelijke deel van het gebied wordt gevormd door het Zuidlaardermeer. De Onner- en Oostpolder bestaan uit veenweides met moerasbosjes en zogenaamde 'petgaten' op de overgang naar de Hondsrug. Deze petgaten herinneren aan de vroegere veenafgravingen. Doordat er allerlei beplanting is opgeschoten rond de petgaten, zijn ze een fraaie afwisseling in het overwegend weidse, lege landschap.

Wegen liggen op lage dijken in het gebied, maar eindigen bij het Drentsche Diep, de oude rivier de Hunze. Een opvallend element in de Onnerpolder is 'De Biks', de molen aan het eind van de Noorderhooijdijk.

Hunzedal vanaf Dorpsweg in Onnen

Hunzedal ten noordoosten van Haren

3.2 Cultuurhistorie

Net als bij het onderdeel landschap kan ook het onderwerp cultuurhistorie per deelgebied belicht worden. In het navolgende staat per deelgebied de bewoningsgeschiedenis omschreven.

3.2.1 Drentsche As

Lange tijd is het beekdal van de Drentsche Aa door de natte omstandigheden een onaantrekkelijk gebied. Het gebied is dan ook lange tijd onbewoond geweest. De Drentsche Aa heeft wel altijd een rol gespeeld in de bewoningsgeschiedenis van Haren. De aanwezigheid van het water, in combinatie met de drogere gronden van de Hondsrug, maakte de flanken van het gebied, op de overgang van laag naar hoog, eeuwen geleden al een aantrekkelijke vestigingsplaats.

De oudste vondsten van bewoning dateren uit de tijd van de rendierjagers. Een volk dat een zwervend bestaan leidt op de Hondsrug en zich levend houdt met de jacht. Een kampement van deze rendierjagers is gevonden ten oosten van Paviljoen Sassenhein, langs het dal van de Drentsche Aa. Bij de opgravingen zijn ongeveer 3500 vuurstenen verzameld, waarvan ongeveer 290 vuurstenen werktuigen. In het midden van de vindplaats zijn platte zandstenen aangetroffen die brandsporen vertonen: de resten van een haardplaats.

Pas op het moment dat de mensen zich permanent gaan vestigen in de vroege middeleeuwen en het min of meer rondtrekkende bestaan achter zich laten, krijgt ook het gebied van de Drentsche Aa meer betekenis voor de bewoners. Het beekdal neemt namelijk een belangrijke rol in, in het zelfvoorzienende landbouwsysteem van die tijd. Dorp en omgeving worden op dit systeem ingericht: de hoger gelegen delen vormen het bouwland (de essen), het lager gelegen beekdal fungeert als hooiland en weiland voor het vee.

Op een aantal plaatsen is het beekdal doorwaadbaar. Op deze plekken zijn vaak voordes gevonden. Het zijn bovendien strategische plekken in de middeleeuwen, een periode waar nog regelmatig om de macht in de noordelijke provincies wordt gestreden.

Zo heeft eeuwenlang een voorde gelegen op de plek waar de weg van Glimmen naar Yde de Drentsche Aa kruist. Deze kruising van land- en vaarroute is strategisch van groot belang in de strijd tussen de landsheren en de Stad Groningen. In 1456 wordt door de bouw van de Punterbrug het reizen een stuk gemakkelijker gemaakt. Daarop wordt in 1505 werd bij deze locatie de versterking Weerdenbras aangelegd door Edzard van Oost-Friesland om land- en waterroute te kunnen beheersen. Van deze versterking is nu niets meer te zien.

In het verlengde van de oude Aa-weg heeft in de middeleeuwen een 'peerdenvoorde' in de Drentsche Aa gelegen. Verondersteld wordt dat Frederik van Blankenheim hier rond 1400 de versterking Blankenvoorde heeft laten bouwen. Deze versterking heeft zeer strategisch op de kruising van de doorgaande landroute en de vaarroute naar de stad Groningen gelegen.

Lange tijd wordt het beekdal van de Drentsche Aa als hooi- en weiland benut. In de latere middeleeuwen wordt in het veengebied Neerwolde (ter plaatse van het huidige Paterswoldsemeer) gewoond op veenterpen. Hoewel de precieze rol van de veenterpen nog onduidelijk is, bestaat het vermoeden dat het huisplaatsen zijn geweest, waarop een boerderij heeft gestaan van waaruit het vee wordt geweid.

Op een eilandje in het Paterswoldsemeer is nog een veenterp aangetroffen.

Veel veenterpen zijn verloren gegaan als in de achttiende eeuw het Paterswoldsemeer wordt uitgegraven ten behoeve van de turfwinning. Daarvoor wordt ook Drentsche Aa rechtgetrokken. Dat deel kennen we nu als het Hoornsediëp. Het gebied wordt vanaf de Hoornsediëp ontgonnen. Friese verveners worden ingezet bij het afgraven van het laagveen. Vanaf 1740 woont een aantal Friese gezinnen in 'hutten' aan de Hoornse dijk. Er worden wijken aangelegd om de turf te kunnen afvoeren via het Hoornsediëp naar de stad Groningen. Ook op andere plaatsen, zoals bij Sassenhein en Wolddeelen vinden veenbaggerijen plaats.

In de loop van de negentiende eeuw wordt het gebied steeds belangrijker als een uitstekende plek om te recreëren voor de hogere klassen uit de stad. Het eerste, nog altijd bestaande uitspanningsoord is het chique Familiehôtel uit 1888. Een meer populaire attractie vormt later

De Twee Provinciën. Na de Tweede Wereldoorlog neemt Meerschop Paterswolde het initiatief om de dagrecreatie rond het Paterswoldsemeer te stimuleren. Daardoor ontstaan onder andere een jachthaven en wordt het meer uitgebreid met de Hoornse Plas en het Hoornsemeer. Het Paterswoldsemeer wordt een trekpleister voor de waterrecreatie, waarbij de Meerweg een belangrijke verbindinglijn vormt met diverse horecavoorzieningen. Het gebied van het Paterswoldsemeer valt buiten het plangebied van het bestemmingsplan buitengebied. Maar vanwege de duidelijke relatie met het beekdal van de Drentsche Aa en de impact op de verschijningsvorm van het beekdal is de geschiedenis hier toch beschreven.

Met de aanleg van het Noord-Willemskanaal en de autosnelweg A28 is het beekdal van de Drentsche Aa doorsneden geraakt. Het noordelijk deel heeft zich als open, weids polderlandschap verder ontwikkeld. In het zuidelijke deel is de meanderende beekloop nog intact. De houtwallen haaks op de beekloop geven dit deel een ander karakter. Hier staat de natuurontwikkeling tegenwoordig voorop.

3.2.2 De Hondsrug

De Hondsrug is van oudsher de belangrijkste woonplek in de gemeente Haren. Deze hoge en droge rug is al in de prehistorie de vestigingsplek voor de eerste boeren, nadat jagers er eeuwenlang hebben rondgezworven. De vele archeologische sporen en relictten wijzen erop dat de rug al ver voor de jaartelling met regelmaat is bewoond. Rond pingoruïnes op de Glimmer Esch en bij het Noordlaarderbos zijn archeologische vondsten gedaan uit de middensteentijd (van 8800 - 4900 voor Christus). Deze vondsten bestaan uit verschillende werktuigen, waaronder bijlen.

Neolithicum

Uit het Neolithicum (tussen 4900 en 1900 voor Christus) stammen de hunebedden van de Trechterbekercultuur. Deze hunebedbouwers hebben de door het landijs achter gelaten zwerfkeien gebruikt om hun grafmonumenten te bouwen. De hunebedden worden net als hun nederzettingen aangelegd op de droge dekzandgronden, maar wel in de nabijheid van beken en vennen.

Hunebedden zijn van grote zwerfkeien gebouwde grafkamers, van oudsher afgedekt door grond. Veel hunebedden zijn verdwenen. Zo hebben twee hunebedden op de Glimmer Esch gestaan en één op de Onner Esch. In de gemeente Haren is nog één hunebed aanwezig, het hunebed bij Noordlaren. Uit archeologisch onderzoek is gebleken dat het hunebed meer dan twee keer zo groot is geweest.

Bronstijd

In de daaropvolgende Bronstijd wordt het gewoon de doden te begraven in grafheuvels. Binnen de gemeente ligt bij Harendermolen een grafheuvel. De boeren in die tijd wonen naast of te

midden van hun akkertjes. Deze akkers worden door lage aarden walletjes, vermoedelijk van plantafval, van elkaar gescheiden. Deze zogenaamde raatakkers of celtic fields zijn zeer kenmerkend voor de late bronstijd. In tegenstelling tot veel Drentse gemeenten zijn in de gemeente Haren nog geen restanten van deze celtic fields aangetroffen. De kans is echter aanwezig dat de celtic fields zijn 'overbouwd' door de escomplexen die in de middeleeuwen zijn aangelegd en dus nog in de ondergrond aanwezig zijn.

Middeleeuwen

De basis voor het hedendaagse landschap op de Hondsrug wordt gelegd in de middeleeuwen, als de bevolking groeit en zich esdorpen ontwikkelen op de Hondsrug. Deze esdorpen komen voort uit het dan gebruikelijke landbouwsysteem, het potstalsysteem, waar drie elementen een centrale plek innemen: de essen, de beekdalen en de heidevelden. De essen liggen op de hogere gronden en vormen de bouwlanden. Om deze zandgronden ook voor langere tijd vruchtbaar te houden, wordt de mest van het eigen vee gebruikt. Deze mest wordt, vermengd met heideplaggen, op de essen gebracht, waardoor ze hun karakteristieke lichte bolling krijgen. De oorspronkelijke verkaveling op essen bestond uit smalle, strookvormige percelen die elk in gebruik waren bij een andere eigenaar.

De flanken van de beekdalen, op de overgangen van de Hondsrug, zijn de weilanden voor het vee. De natte lager gelegen gronden dienen als hooilanden. De heidevelden, die te schraal waren om te bewerken, worden beweid met schapen en de bovengrond wordt afgeplagd voor de vermenging met de mest. Eeuwenlang blijft dit landbouwsysteem in zwang.

De dorpen liggen op de flanken van de Hondsrug: Essen, Felland, Onnen, Glimmen en Noordlaren op de oostelijke flank en Haren, Harendermolen en Glimmen op de westelijke flank. De percelen met de naam "Olde hof" die voorkomen in Haren, Onnen en Noordlaren, zijn waarschijnlijk de oudste kernen in deze dorpen geweest. De 'Olde hoven' waren de oudste boerderijplaatsen/hofsteden.

Een bijzondere plek in de ontwikkelingsgeschiedenis van de Hondsrug vormt het vrouwenklooster Yesse (Essen), gesticht door het klooster van Aduard. Het klooster heeft door de inbreng van goederen en landerijen een grootgrondpositie in de gemeente. De kloosterlingen voorzien op verschillende manieren in hun onderhoud: via kloosterboerderijen, ontginningen van onbegaanbare gronden, het winnen van turf en het verzorgen van onderwijs.

In de middeleeuwen zijn macht en godsdienst sterk met elkaar verweven. Het Gorecht, waartoe de gemeente Haren behoort, is dan ook regelmatig van eigenaar verwisseld, vooral tussen de Kerk van Utrecht met de bisschop als hoogste in rang en de Stad Groningen met zijn adellijke stadsbestuur.

De kerk heeft verschillende bezittingen in het noorden, ook binnen de Harense gemeentegrenzen. Deze 'tafelgoederen' zijn een belangrijke inkomstenbron voor de bisschop

van Utrecht. Een tafelgoed bestaat uit een hoeve met landerijen, waarvan de opbrengsten ten goede komt aan de bisschoppelijke hofhouding. In de gemeente Haren hebben de volgende "tafelgoederen" gelegen, waarvan nu niets meer terug te zien is in het veld:

- een 'heerenhoeve' met bijbehorende landerijen ten zuidoosten van Noordlaren, het latere Meerlust;
- het Lippingegoed te Noordlaren (genoemd in 1383), mogelijk in de omgeving kruising Meentweg/A-weg;
- het Reyner Sijwerdinge-erve te Noordlaren (genoemd in 1439);
- het Wijmeringoed te Glimmen (onder het kerspel Noordlaren);
- de Hof van Hemmen; een versterkt huis, strategisch gelegen tussen Hondsrug en Drentsche Aa.

Mede om deze bezittingen te beschermen tegen vijandige invallen hebben de bisschoppen van Utrecht in eerste instantie in de twaalfde en dertiende eeuw versterkingen opgericht langs de belangrijkste noord-zuidroutes. Bij Noordlaren is de ringwalburcht Nutspete/Mitspete (ook wel Bolwerk) aangelegd. In de veertiende eeuw wordt in de nabijheid van deze burcht een vierkante versterking met de naam Blankeweer (ook wel Blankeborg) bouwen. Daarnaast wordt op zijn instigatie de stenen dwangburcht Blankenvoorde opgericht bij een voorde in de Drentsche Aa om ook de weg over water te kunnen beheersen.

Moderne tijd

Met de industrialisatie en de ontwikkeling van nieuwe technieken verandert veel in de gemeente. De uitvinding van de kunstmest en het prikkeldraad hebben landschappelijk grote gevolgen. De kunstmest maakt het mogelijk om de eerst onbewerkbare heidegronden in cultuur te brengen en om te vormen tot landbouwgrond. In de tussentijd zijn al veel heidegronden beplant om het stuiven van het zand tegen te gaan. Appelbergen is een voorbeeld van een op stuifzand aangelegd bos.

Het prikkeldraad maakt de houtwallen overbodig als scheiding tussen percelen. Veel houtwallen op de flanken van de Hondsrug verdwijnen daardoor.

De ontwikkelingen volgen elkaar in rap tempo op. De spoorlijn tussen Groningen en Assen vormt een nieuwe noord-zuidverbinding over de Hondsrug, later gevolgd door een emplacement met werkstraat bij Onnen. De oude zandwegen worden klinkerwegen, waaronder de huidige Rijksstraatweg die als belangrijke verbindingroute als een van de eerste wegen wordt 'opgewaarderd'.

Mede door deze verbeterde infrastructuur kunnen welgestelden uit de destijds bedompte stad het zich veroorloven om een nieuwe woning 'buiten' te realiseren. Langs de Rijksstraatweg groeit zo vanaf de negentiende eeuw een uitgebreid lint van voorname herenhuizen met riante tuinen. De eerste landgoederen, zoals 'Dilgt' en 'Hemmen en Warmolts' stammen zelfs al uit de achttiende eeuw. Het huis Glimmen maakt ook onderdeel uit van deze reeks. Het huis zelf is

echter al veel ouder, de oudste delen stammen uit de zestiende eeuw. Het huis, een borg, is mogelijk gebouwd op oude kasteelfundamenten.

De grootste uitbreiding langs de Rijksstraatweg vindt in de periode 1900-1940 plaats. Niet alleen worden er villa's gebouwd, maar ook kleinere woningen voor de gegoede middenstand. In het gedeelte tussen Helpman en Haren en Haren en Glimmen verrijzen voornamelijk villa's; dichterbij de kom van Haren verschijnen meer middenstandswoningen. De nieuwe behuizingen worden in uiteenlopende bouwstijlen opgetrokken van art nouveau tot Delftse School. De tuinen worden in bijpassende landschapsstijl vormgegeven. Het landgoed 't Huis de Wolf' wordt in 1917 door het Rijk aangekocht voor de aanleg van een botanische tuin, die later wordt uitgebreid met de Hortus Botanicus van de Rijksuniversiteit Groningen. Kenmerkend voor de Rijksstraatweg is de duidelijke verbondenheid tussen ruimtelijke structuur, bebouwing en landschap.

Nieuwe tijd

In de twintigste eeuw nemen de verschillende ontwikkelingen hand over hand toe, waarbij de grootste veranderingen na de Tweede Wereldoorlog plaatsvinden. Haren groeit als streekkern met bijbehorende voorzieningen en woonuitbreidingen, waarvan sommige bijzondere woonkwaliteiten hebben. Ook de dorpskernen van Onnen, Glimmen en Noordlaren nemen in omvang toe. De dorpen zijn, door hun ligging nabij Groningen en de landschappelijke kwaliteiten, geliefde woonbestemmingen.

Door de vele transformaties na de Tweede Wereldoorlog zijn veel historische structuren verdwenen, maar langzamerhand verandert ook het denken in de richting van een herwaardering van de karakteristieken van het eigen en kenmerkende landschap. Mede hierdoor vestigen zich opvallend veel verschillende zorginstellingen (vaak gelieerd aan de rijksuniversiteit) zich rond Haren, zoals het Beatrixoord.

3.2.3 De Hunzelaagte

Net als het beekdal van de Drentsche Aa is ook de Hunzelaagte door de lage ligging lange tijd een nat en vrijwel onbegaanbaar gebied. Toch is de rivier de Hunze, zo blijkt uit archeologisch onderzoek, al in de Romeinse tijd een druk bevaren handelsroute is. Op de bodem van het huidige Zuidlaardermeer zijn, naast de loop van de oude Hunze, ook sporen gevonden van een voorde, nabij de huidige Plankensloot.

Vanaf de twaalfde eeuw wordt de ontginning van het veen in de Hunzelaagte ter hand genomen. De veenbodem is een belangrijke leverancier van de brandstof turf. In de Hunzelaagte zijn nog verschillende petgaten aanwezig als restanten van de turfwinning, zoals de Harener Wildernis, ten zuiden van de Biks en de petgaten aan weerszijden van de Osdijk in de Oostpolder.

Vanaf de dorpen op de oostflank van de Hondsrug (Essen, Onnen en Noordlaren) wordt de Hunzelaagte stap voor stap ontgonnen vanaf kleine dijkjes die vanaf de rug de Hunzelaagte in

lopen. Deze binnendijkjes, de zogenoemde hooidijken, scheiden de territoria van de dorpen, zoals de Noorderhooidijk en Osdijk ten noorden en zuiden van Onnen en de Noorderzanddijk tussen Essen en Haren.

In de middeleeuwen hebben vooral de kloosters de hand in het afgraven van turf in de veengebieden langs de Hunze, evenals het vervoer er van richting de stad Groningen. Het afgraven van het veen en het manipuleren van de waterstanden voor een goede afvoer van de turf, staan haaks op de belangen van de boeren, die voor hun bedrijfsvoering gebaat zijn bij een lagere waterstand en goede waterafvoer.

Daarom worden er zijlvesten opgericht om de waterhuishouding beter te regelen. De samenwerking tussen de stad Groningen, het klooster Essen en de kerspelen in het Gorecht heeft uiteindelijk geleid tot een verbeterde waterhuishouding in het gebied. Toch duurt het nog enkele eeuwen voordat de waterhuishouding echt op orde is. Tot in de negentiende eeuw kan de zee met regelmaat nog ver het binnenland indringen, tot aan het Zuidlaardermeer. Mariene afzettingen in de bodem getuigen daar nog van.

De strijd tegen het water is van alle tijden. Recentelijk is in de polders van de Hunzelaagte een noodwaterbergingsgebied aangelegd.

Het Zuidlaardermeer zelf is ontstaan doordat de rivier de Hunze met regelmaat buiten haar oevers treedt. Een combinatie van de stuwende werking van de zee het binnenland in en veenafravingen zorgen dat de Hunze met regelmaat buiten de oevers treedt. Ter plaatse van het Zuidlaardermeer is een laagte ontstaan na inklinking en afgraving van het veen, waardoor het opgestuwde water juist daar blijft staan. Het gebied transformeert zo, mede door erosie, tot het Zuidlaardermeer.

3.3 Water

De waterhuishouding in een gebied wordt sterk bepaald door de hoogteligging, de bodem en het reliëf. De Hondsrug betreft het hoge deel van de gemeente, de beekdalen de lage delen. In de laagtes rond de beken treedt kwelwater naar boven.

Water komt op verschillende wijzen in het buitengebied voor; in de vorm van beken (de Drentsche Aa en het Drentsche Diep), in de vorm van plassen (zoals bij Sassenhein) en een deel van het Zuidlaardermeer behoort tot het buitengebied van Haren. Daarnaast zijn er tal van kavelsloten aanwezig. Daarnaast is (nood)waterberging een belangrijke functie in het Drentsche Aa gebied en in de Hunzelaagte.

Noodwaterberging

In 2005 heeft de provincie Groningen een aantal noodwaterbergingsgebieden aangewezen in de gemeente Haren. Daarbij gaat het in het gebied van het Drentsche diep om de Onner- en Oostpolder en in het beekdal van de Drentsche Aa om de polders Lappenvoort en Het Oosterland.

Noodbergingsgebieden worden gemiddeld eenmaal in de 100 jaar ingezet voor de berging van overtollig water. Voor de waterberging zijn diverse kades aangelegd of verhoogd en zijn duikers en een waterinlaat aangelegd.

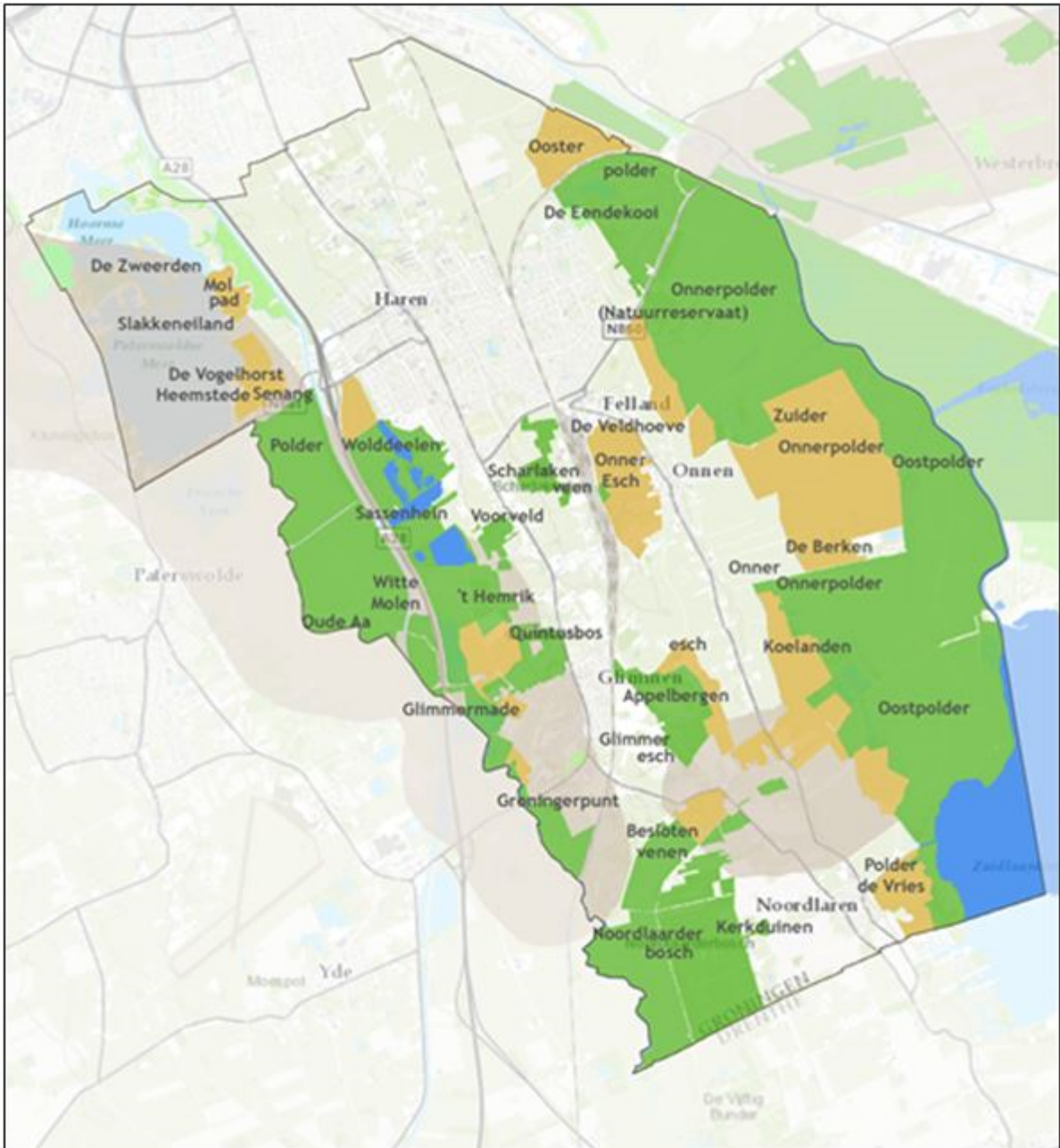
Bij de inrichting van de polders als noodberging worden ook diverse natuurmaatregelen gerealiseerd. Dit betreft onder andere het graven van poelen en petgaten, de aanleg van natuurvriendelijke oevers en de afstemming van de waterhuishouding op natuurdoeltypen.

3.4 Natuur

Het buitengebied van Haren kent tal van natuurgebieden. De natuurgebieden hebben verschillende 'beschermingsregiems', zo zijn er Natura 2000-gebieden, Natuurnetwerk Nederland (hierna: NNN, voorheen ecologische hoofdstructuur: EHS)-gebieden en overige natuurgebieden. De Natura 2000-gebieden maken vrijwel volledig deel uit van het NNN. Daarmee is er planologisch een goede relatie tussen de NNN en de Natura 2000-gebieden.

In het kader van de landinrichting/noodwaterberging is in de afgelopen jaren veel nieuwe natuur toegevoegd in het Harense buitengebied. Door de Landinrichting is tevens uitvoering gegeven aan de NNN-doelstellingen.

Op navolgende kaart zijn de namen van diverse natuurgebieden weergegeven.

Natura 2000-gebieden

Het beekdal van de Drentsche Aa is grotendeels aangewezen als Natura 2000-gebied. Een deel van dit Natura 2000-gebied maakt onderdeel uit van het plangebied.

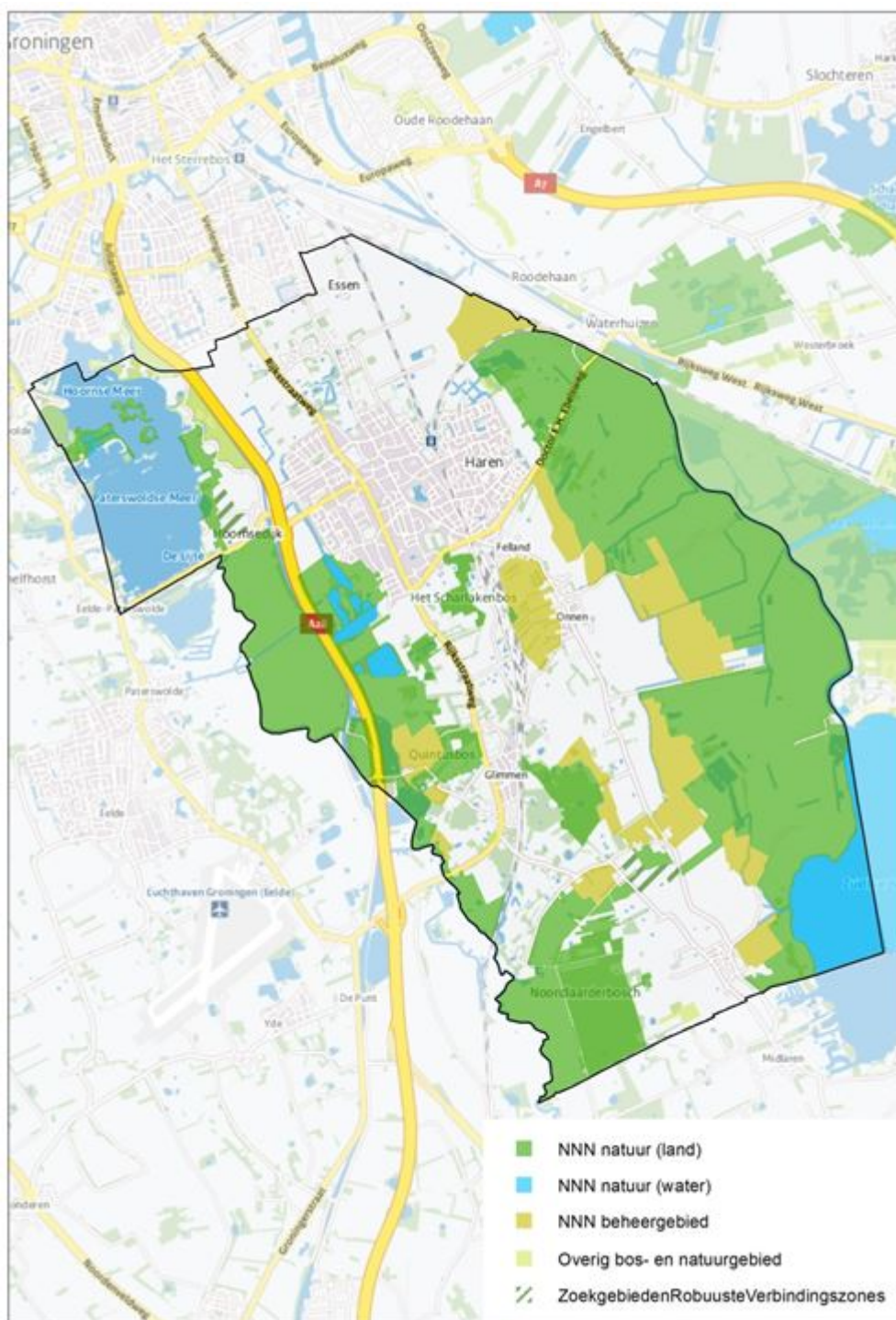
De Drentsche Aa wordt het meest waardevolle laaglandbeekstelsel van Nederland genoemd. Met de aanwijzing van een groot deel van het gebied als Natura 2000-gebied zijn de natuur en de natuurdoelstellingen meer voorop komen te staan. De doelstellingen richten zich op het in stand houden van de heide, heischrale graslanden, zuurminnende eikenbossen en verschillende veengebiedjes en een aantal diersoorten die onder andere in de beek zelf veel voorkomend zijn, zoals de rivierprik.

Ook het Zuidlaardermeergebied heeft de status van Natura 2000. Het Zuidlaardermeer en de natte polders vormen uitstekende leef- en broedgebieden voor weidevogels en moerasvogels. Op navolgende kaart zijn de Natura 2000-gebieden aangegeven met de arcering.

NNN-gebieden

Op de Hondsrug liggen meerdere bosgebieden (zoals het Noordlaarderbos, Appelbergen, Scharlakenbos en Quintusbos). Deze bosgebieden zijn ecologisch waardevol en maken onderdeel uit van het Natuurnetwerk Nederland. Overigens behoren ook de delen van de Natura 2000 tot het NNN gebied.

3.5 Landbouw

De landbouwsector bestaat in het buitengebied van Haren uit veeteeltbedrijven, enkele tuin- en akkerbouwbedrijven, enkele boomkwekerijen en een aantal paardenhouderijen. Ook de hobbymatige paardenhouderij is in het gebied sterk in opkomst.

Aantal agrarische bedrijven

Om een indruk te geven van het aantal bedrijven dat is gesitueerd in het buitengebied, is gekeken naar het aantal percelen met een agrarische bestemming op de verbeelding. Dat zijn er rond de 23.

In de navolgende tabel zijn het aantal agrarische bedrijven in de gehele gemeente aangegeven.

Tabel 1. Aantal bedrijven en oppervlakte cultuurgrond (in ares) in de hele gemeente Haren

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Aantal bedrijven	62	60	56	55	46	49
Oppervlakte cultuurgrond	251.54	268.33	254.38	266.16	264.28	266.64
	1	5	3	1	7	5

(bron: CBS)

In de tabel is geen onderscheid gemaakt door het CBS tussen bedrijven waarvan de agrarische activiteit de daadwerkelijke hoofdfunctie is en bedrijven die de agrarische functie als nevenfunctie ontplooiën, zoals hobbyboeren.

Het aantal agrarische bedrijven neemt door de schaalvergroting steeds verder af. Het oppervlak cultuurgrond blijft min of meer stabiel.

Omvang agrarische bedrijven

De omvang van de agrarische bedrijven neemt door de schaalvergroting juist steeds verder toe. Daardoor zijn er de afgelopen jaren her en der stallen of schuren bijgebouwd.

3.6 Recreatie

Dagrecreatie

In het gebied van de Drentsche Aa voeren natuur en recreatie de boventoon. Het gebied heeft onder meer vanwege de landschappelijke waarden, de status van Nationaal landschap. Er is een beperkt recreatief routegebonden netwerk door het beekdal. De Drentsche Aa is vooral wandelend te ontdekken. Fietsroutes lopen over landbouwweggetjes, die niet altijd meer voor het autoverkeer toegankelijk zijn. Rond de (particuliere) natuurgebieden Sassenhein en Wolddeelen zijn enkele recreatieve mogelijkheden, waaronder hengelsport. Paviljoen Sassenhein is een horeca-uitspanning. Het Paterswoldsemeer is een aantrekkelijk natuur- en recreatiegebied, maar ligt buiten het plangebied.

De Hondsrug is door een aantrekkelijke afwisseling van bossen, essen, houtwallen, doorzichten en vele (cultuur)historische relictten een geliefde plek geworden voor dagrecreatieve activiteiten. Het gebied vormt een direct uitloopgebied voor de inwoners van de stad Groningen. De vele

zandpaden dragen bij aan een sterk ontwikkeld recreatief routenetwerk. Bij Appelbergen is de recreatieve druk, vooral in het weekend, groot. Ook het welbekende Pieterpad loopt over de Hondsrug. Ten zuiden van Glimmen ligt te midden van natuur een golfterrein.

Ook in de Hunzelaagte kan er gerecreëerd worden. Onder andere op en rond het Zuidlaardermeer kan gewandeld, gefietst en gevaren worden.

Andere recreatieve voorzieningen in de gemeente betreffen o.a. het volkstuintencomplex langs het spoor (geheel in het noorden van de gemeente) en de volkstuinten bij Sassenhein, de voetbalvelden van VV Haren (nabij het Scharlakenbos), het sportcentrum Scharlakenhof, de bossen Noordlaarderbos, Besloten Venen en Westerlanden, een aantal maneges en de ijsbanen in Onnen en Noordlaren.

Verblijfsrecreatie

Verblijfsrecreatie is in het gebied zeer beperkt aanwezig. In het buitengebied bevinden zich een paar campings, bed and breakfastaccommodaties en een hotel.

3.7 Wonen

Algemeen

Wonen in het buitengebied is populair. De goede bereikbaarheid en fraaie omgeving spelen daar ongetwijfeld een rol in, maar ook de mogelijkheid tot het hobbymatig uitoefenen van agrarische activiteiten. Bovendien is het buitengebied van Haren van oudsher al een gebied waar wordt gewoond. De al rond 1900 gebouwde luxe landhuizen van de gegoede burgers zijn daar een voorbeeld van.

In de afgelopen jaren is de toename van woningen vooral veroorzaakt doordat agrariërs hun bedrijfsvoering beëindigen en de boerderij als woning in gebruik werd genomen. De gemeente verwacht dat deze omzetting, gezien het beperkte aantal nog aanwezige agrariërs, niet veel meer voorkomt. Bij de woonboerderijen worden met regelmaat ook nevenactiviteiten ontplooid, ook in de niet-agrarische sfeer. Het verschijnsel van de hobbyboeren heeft ook ruimtelijke consequenties. In voormalige boerderijen kunnen de gewenste activiteiten meestal zonder ruimtelijke gevolgen worden uitgeoefend. Bij de andere woningen zullen nogal eens bijgebouwen van een zeker formaat nodig zijn.

De meeste bebouwing in het buitengebied bevindt zich op het hoge deel, de Hondsrug. Het Drentsche Aa gebied is een vrijwel onbebouwd gebied, met uitzondering van het boerderijlint langs de Hoornse dijk (deze ligt echter buiten het plangebied). Op de Hondsrug is sprake van oude boerderijlinten rondom bolle akkers en in de Hunzelaagte komt een dubbellint voor. De dorpskernen op de Hondsrug of de flanken ervan betreffen buurtschap Harendermolen en de

dorpskernen Haren, Onnen, Glimmen en Noordlaren. De dorpskernen liggen buiten het plangebied.

Wonen in relatie tot agrarische bedrijven

Niet-functioneel aan het buitengebied gebonden bewoners beperken op zich niet de hoofdfuncties van het buitengebied (landbouw, natuur en landschap). Toch komt het wel voor dat er conflicten ontstaan bij de uitbreiding van agrarische bedrijven. De Wet geurhinder en veehouderij maakt de ontwikkelingsmogelijkheden van agrarische bedrijven bijvoorbeeld afhankelijk van naburige woonbebouwing. Overigens is per 1 januari 2013 een wetsvoorstel ter aanpassing van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) in werking getreden ten behoeve van de plattelandswoning. Door de introductie van de plattelandswoning kan in een bestemmingsplan de bedrijfswoning van een voormalig agrarisch bedrijf als plattelandswoning worden bestemd. Zo kan de woning, ondanks de agrarische bestemming, door een derde (niet-agrariër) worden bewoond. De woning wordt beschouwd als onderdeel uitmakend van de inrichting, wat er op neerkomt dat de woning niet wordt beschermd tegen milieu-emissies (onder andere geluid, fijnstof en geur) van uitsluitend die inrichting. Dit biedt overigens geen mogelijkheden voor voormalige agrarische bedrijfswoningen waaraan in het bestemmingsplan de bestemming 'wonen' is toegekend. Door de introductie van de plattelandswoning kunnen gemeenten in een bestemmingsplan de voormalige boerderij als plattelandswoning bestemmen. Dit geeft de woningen een speciale status. De boerderij houdt voor de wet het karakter van een bedrijfswoning, maar kan toch door iemand anders worden bewoond. Tegelijkertijd hoeven agrarische bedrijven in de omgeving niet bang te zijn voor klachten van omwonenden over overlast.

Als agrariërs stoppen met hun bedrijfsvoering, kunnen ze nu gewoon in hun huis blijven wonen en worden ze hierin niet belemmerd door strenge milieuwetgeving.

3.8 Bedrijvigheid

Van oorsprong is het landelijk gebied een agrarisch gebied, maar in de loop der tijd zijn verschillende vormen van niet-agrarische bedrijvigheid in het buitengebied ontstaan. Dit komt enerzijds door het steeds groter worden van 'kleine' ondernemingen, maar ook vrijkomend agrarisch erfgoed biedt mogelijkheden voor de vestiging van andere vormen van bedrijvigheid. In de gemeente is deze ontwikkeling al een tijdje gaande en heeft geleid tot diverse bedrijfsvestigingen zoals een hoveniersbedrijf, een bouwbedrijf, een palingrokerij en een restaurant. Langs de A28, nabij de afslag naar Haren/Meerweg, is een concentratie van bedrijvigheid aanwezig.

3.9 Verkeer en vervoer

Afgaande op de relatie tussen gebruik en functie van een weg in het totale wegennetwerk, kan een aantal verschillende categorieën worden aangegeven. Er wordt uitgegaan van een indeling in drie typen: wegen met een stroomfunctie (autowegen of autosnelwegen), wegen met een gebiedsontsluitende functie (ontsluiting van woonwijken, bedrijventerreinen et cetera) en wegen met een verblijfsfunctie (woonstraten/erftoegangswegen).

De gemeente wordt doorsneden door een aantal belangrijke auto-, vaar- en spoorwegen:

- de A28 (Groningen-Zwolle);
- het Noord-Willemskanaal;
- de spoorlijn Groningen-Zwolle, met spoorboog richting Hoogezand.

Daarnaast bevinden zich binnen de gemeente een groot aantal gebiedsontsluitingswegen en erftoegangswegen.

3.10 Overige functies

In deze paragraaf wordt ingegaan op overige in het plangebied voorkomende functies. Zaken die niet in het plangebied spelen, zijn buiten beschouwing gelaten.

WATERWINNING EN BERGING

Het gebied ten zuiden van Glimmen, bij de Drentsche Aa is een waterwingebied. Het gebied eromheen is een grondwaterbeschermingsgebied. Voor de bereiding van drinkwater gebruikt Waterbedrijf Groningen zowel het grondwater in haar waterwingebieden als het oppervlaktewater uit de Drentsche Aa. Om de kwaliteit te borgen, gelden er extra regels in deze gebieden.

Twee pompstations (plek waar het water het leidingnet in wordt gepompt) zijn eveneens gevestigd binnen het plangebied.

HOOGLANNINGSLEIDING

Ten oosten van Haren-Onnen-Noordlaren wordt het plangebied doorkruist door een hoogspanningsleiding. Dit betreft de hoogspanningsleiding vanaf Groningen naar Gasselte Kraanlanden. De hoogspanningsleiding heeft een spanning van 110 kV en een indicatieve zone van 2x50 m. De indicatieve zone moet als bebouwingsvrije zone worden gehanteerd. Hierbinnen mogen geen bebouwing, obstakels en hoge beplanting worden aangebracht.

GASLEIDINGEN

Ter plaatse van de hoogspanningsleiding liggen eveneens twee gasleidingen. Ook elders in het plangebied komen gasleidingen voor. Meer informatie over de gasleidingen is opgenomen in de paragraaf externe veiligheid.

TANKSTATION

Langs de A28 ligt een tankstation (De Witte Molen), waar eveneens LPG wordt verkocht.

GELUIDSCONTOUR VLEGVELD

In de gemeente Tynaarlo ligt 'Groningen Airport Eelde', een luchthaven voor met name chartervluchten naar vakantiebestemmingen. Het overgrote deel van de geluidscontouren en andere zoneringen rond Groningen Airport Eelde (GAE) ligt in de gemeente Tynaarlo. Slechts een klein gedeelte van de 35 Ke-geluidscontour ligt op het grondgebied van de gemeente Haren.

MOLENS

In de gemeente Haren zijn de volgende molens aanwezig:

- 'De Biks' in de Onnerpolder;
- 'De Witte Molen' aan het Noord-Willemkanaal bij Glimmen
- 'De Korenschoof' in Noordlaren

De omgeving waarmee een molen in relatie staat, wordt 'molenbiotoop' genoemd. Molenbiotopen dienen te worden beschermd in bestemmingsplannen.

MAATSCHAPPELIJKE VOORZIENINGEN

In het buitengebied komen tal van maatschappelijke voorzieningen voor, zoals de begraafplaats Scharlakenhof, de begraafplaats bij Noordlaren en de Groninger Buitenschool ten zuiden van Appelbergen.

Hoofdstuk 4 Beleid

4.1 Rijksbeleid

4.1.1 Structuurvisie

Beleid

De Structuurvisie van het Rijk is in maart 2012 in werking getreden. Ten opzichte van de Nota Ruimte, is het Rijk voornemens meer over te laten aan provincies en gemeenten. Wil Nederland concurrerend, leefbaar en bereikbaar blijven, dan zal de ruimtelijke ordening dichterbij burgers en bedrijven moeten worden gebracht. Dit betekent dat het Rijk de verantwoordelijkheid voor de afstemming tussen verstedelijking en groene ruimte op regionale schaal over zal laten aan provincies. Belangrijk daarbij is de opmerking dat het Rijk nadrukkelijk uitspreekt dat 'het beleid ten aanzien van het landschap niet langer een rijksverantwoordelijkheid is en wordt overgelaten aan provincies'. De Nationale Landschappen komen dan ook niet terug in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte.

Het Rijk formuleert drie hoofddoelen om Nederland concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig te houden voor de middellange termijn (2028):

- het vergroten van de concurrentiekracht van Nederland door het versterken van de ruimtelijk-economische structuur van Nederland;
- het verbeteren, in stand houden en ruimtelijk zekerstellen van de bereikbaarheid waarbij de gebruiker voorop staat;
- het waarborgen van een leefbare en veilige omgeving waarin unieke natuurlijke en cultuurhistorische waarden behouden zijn.

Voor deze drie rijksdoelen worden de onderwerpen van nationaal belang benoemd. Hiermee geeft het Rijk aan waarvoor het verantwoordelijk is en waarop het resultaten wil boeken.

Afweging

In de kadernota wordt uitgebreider op de structuurvisie ingegaan. Overigens heeft de structuurvisie geen gevolgen voor het bestemmingsplan.

4.2 Regionaal beleid

4.2.1 Regiovisie Groningen - Assen 2030

Beleid

Op 1 oktober 2003 is de beleidstekst 'Regiovisie Groningen - Assen 2030' vastgesteld. De regiovisie biedt een gemeenschappelijk kader voor de regio Groningen-Assen. Het is een

toekomstvisie in hoofdlijnen met een globaal programma en een groot aantal opgaven die moeten worden uitgewerkt en gerealiseerd, onder andere op het gebied van economie, wonen en verkeer. De regiovisie is geen ruimtelijk plan in de zin van de Wet ruimtelijke ordening, maar een samenwerkingsprogramma van de regionale overheden om te komen tot regionale ontwikkeling met behoud van de aanwezige kwaliteiten.

Afweging

Het beleid komt in de kadernota uitgebreider aan bod. Overigens heeft het beleid geen gevolgen voor het bestemmingsplan.

4.3 Provinciaal beleid

4.3.1 Provinciaal Omgevingsplan 2009-2013

Beleid

Op 24 april 2013 hebben de Provinciale Staten ingestemd met verlening van het Provinciaal Omgevingsplan 2009-2013 (POP 2009-2013) met een duur van twee jaar. Betreffend omgevingsplan geldt daarmee tot 2015. De provincie werkt nu aan een nieuw omgevingsplan. Dit nieuwe omgevingsplan gaat over de kwaliteit, de inrichting en het beheer van de leefomgeving in de provincie Groningen voor de periode 2015-2020.

De belangrijkste doelstellingen uit het POP 2009-2013 zijn:

- het creëren van een duurzame leefomgeving;
- het eigen karakter handhaven en versterken;
- het creëren van sterke steden en een vitaal platteland.

Duurzame leefomgeving:

Ten aanzien van het eerste uitgangspunt wordt gestreefd naar het bijdragen aan een duurzame ontwikkeling waarbij wordt ingezet op een goede balans tussen leefbaarheid, milieu en economie.

Eigen karakter:

Het tweede uitgangspunt heeft betrekking op het beschermen, versterken en benutten van de verschillen in karakteristieken die de gebieden in Groningen hebben. Dit vormt het vertrekpunt bij alle ingrepen en ontwikkelingen in de ruimtelijke structuur.

Aan de hand van onder meer kernkarakteristieken is de provincie onderverdeeld in 11 gebieden met elk zijn eigen landschapstypen en karakteristieken. De gemeente Haren is in het POP ingedeeld in het gebied Gorecht. Binnen dit gebied komen twee landschapstypen voor; het parkachtig esdorpenlandschap en het wegdorpenlandschap.

De te beschermen kernkarakteristieken van het eerste landschapstype zijn het reliëf (glaciale ruggen en essen), de beslotenheid (houtsingels en -wallen en meidoornhagen), de (on)verharde wegen met zware wegbeplanting en de duisternis en stilte. De te beschermen kernkarakteristieken van het wegdorpenlandschap op laagveen zijn de karakteristieke waterlopen en de duisternis en stilte.

Vitaal platteland:

Ten aanzien van het derde uitgangspunt is hierop het credo 'vitaal platteland' van toepassing. Het beleid van de provincie Groningen in deze is gericht op het behoud en waar mogelijk versterking van de leefbaarheid.

SER-ladder

In het algemeen geldt ten slotte dat bij ruimtelijke ontwikkelingen naar zuinig ruimtegebruik dient te worden gestreefd. Alleen als die mogelijkheden er niet zijn, is uitbreiding van het ruimtegebruik aan de orde. Dit is de methodiek van de SER-ladder (op landelijk niveau gewijzigd in de Ladder voor duurzame verstedelijking).

Gebiedsopgaven

In het POP zijn vijf gebieden aangewezen waar de provincie een actieve rol en/of regisseur wil spelen. Het buitengebied van de gemeente Haren maakt onderdeel uit van het gebied 'Groningen-Assen'. De provincie wil het nationaal stedelijk netwerk Groningen-Assen economisch sterker ontwikkelen. Hiervoor zet de provincie in op de potenties van de aanwezige sterke economische sectoren en op de aantrekkelijkheid van het woon- en leefklimaat.

Afweging

Het voorliggende bestemmingsplan is grotendeels afgestemd op het provinciale beleid. In de kadernota is bij de uitgangspunten voor dit bestemmingsplan aangegeven op welke wijze het provinciaal beleid wordt overgenomen.

4.3.2 Omgevingsverordening

In de Provinciale Omgevingsverordening 2009 van de provincie Groningen zijn de provinciale beleidsuitgangspunten geborgd. Aan de hand van regels zijn de voorwaarden omtrent ontwikkelingen vastgelegd. De Omgevingsverordening kent een stelsel van ontheffingen, zodat sturing op ontwikkelingen kan worden gehouden. Naast het nieuwe Omgevingsplan werkt de provincie op dit moment ook aan een nieuwe Omgevingsverordening Provincie Groningen 2016.

In de Omgevingsverordening is onder andere de bescherming van het Nationaal landschap, het snelwegpanorama vanaf de A28 en de essen vastgelegd. Het bestemmingsplan sluit aan op de regels van de Omgevingsverordening 2009.

Partiële herziening omgevingsverordening Groningen 2012

In de herziening van de Omgevingsverordening 2012 (vastgesteld op 20 maart 2013) zijn nieuwe regels opgenomen. Relevant voor het buitengebied zijn de volgende wijzigingen:

1. SER-ladder en afstemming op regionaal niveau niet meer nodig bij het omzetten van een bedrijfswoning naar een reguliere woning;
2. Het vergroten van stalvloeroppervlak voor intensieve veehouderij wel toestaan als dit noodzakelijk is vanuit aangescherpte wettelijke eisen op het gebied van milieu en dierenwelzijn (waarbij het aantal te houden dieren zoals vergund op 15 december 2010 niet toeneemt);
3. Nieuwe agrarische bouwpercelen in bepaalde gevallen toch toestaan (o.a. bij verplaatsing vanwege realisatie NNN of vanwege dorpsuitbreiding);
4. Uitbreiding van het agrarisch bouwperceel groter dan 2 ha mogelijk tot maximaal 3 ha, indien Gedeputeerde Staten voor de betreffende gemeente nadere regels hebben vastgesteld;
5. Buiten het bouwvlak zijn mestbassins, mestzakken, mestsilo's, kuilvoerplaten en sleufsilos ook toegestaan (mits de noodzaak om buiten het bouwperceel deze op te richten) als de gemeente met Gedeputeerde Staten een regeling treft;
6. In kaartbijlage 13 (deel uitmakend van de herziening) zijn diepe waterplassen aangegeven. Deze zullen vanwege bijzondere ecologische kwaliteit extra beschermd moeten worden (verbod op het dempen of verondiepen);
7. De toelichting moet een inventarisatie en beschrijving bevatten van de in het plangebied aanwezige karakteristieke gebouwen en het plan beschermt de karakteristieken;
8. Kaartbladen 1, 2 en 4 worden gewijzigd, vanwege:

In de Onnerpolder bij Haren ligt ca. 150 ha landbouwgrond dat eigendom is van Bureau Beheer Landbouwgronden. Deze gronden zijn in het verleden begrensd als EHS-beheersgebied (nu NNN). Een aantal boeren uit het gebied ziet kansen om deze gronden in eigendom te verwerven, waarbij het toekomstige beheer zal worden gericht op verbetering van de weidevogelstand. Voor een deel zal dat gebeuren door agrarische natuurbeheer en voor een ander deel door particulier natuurbeheer. Om de subsidiering van het particulier natuurbeheer mogelijk te maken wordt een deel van het eerder begrensde beheergebied omgezet in natuur en wordt in het zuidelijk deel van het gebied het NNN met enkele hectares uitgebreid. Tegelijkertijd worden gronden in het noordelijk deel van het gebied (de zogenaamde "bronlanden"), die in het kader van de EHS waren begrensd als natuur, uit de begrenzing van het NNN gehaald. Met deze aanpassingen van

de NNN begrenzing ondersteunt de provincie het initiatief van de boeren en wordt tegelijkertijd een meerwaarde voor natuur gerealiseerd

In het navolgende wordt per punt aangegeven op welke wijze de wijziging van toepassing is op het onderhavige plan:

1. De regeling heeft geen verdere gevolgen voor het bestemmingsplan.
2. In het buitengebied van Haren zijn geen agrarische bedrijven bestemd als intensieve veehouderij. Deze regeling hoeft daarom geen verdere vertaling te krijgen.
3. Nieuwe agrarische bouwpercelen worden in het buitengebied van Haren niet toegestaan (op grond van het onderhavige plan). Deze regeling is daarom (nog) niet aan de orde.
4. De gemeente heeft gekozen voor bouwpercelen van 1 ha, uitbreiding hiervan wordt binnenplans niet mogelijk gemaakt. Deze regeling is daarom niet aan de orde.
5. De gemeente heeft vanwege de landschappelijke kwaliteiten ervoor gekozen geen regeling met de provincie te treffen. Betreffende bouwwerken zijn daarom niet toegestaan buiten het bouwvlak.
6. In de gemeente Haren komen twee diepe waterplassen voor (Sassenhein en Sassenhein Zuid). Beide worden met dit bestemmingsplan beschermd tegen dempen/verondiepen.
7. Bij de regels van het bestemmingsplan is een lijst opgenomen met de karakteristieke panden (inclusief beschrijving). De karakteristieke panden zijn aangeduid op de kaart. In de regels is een beschermende regeling opgenomen.
8. De meest recente NNN-begrenzing is overgenomen op de verbeelding.

4.3.3 Het Groenmanifest

Beleid

Door LTO Noord, Natuur en Milieufederatie Groningen, Natuurmonumenten, Het Groninger Landschap, Staatsbosbeheer en Boeren Natuur Groningen is het Groenmanifest ondertekend. In dit manifest hebben ondertekenaars gezamenlijk afspraken gemaakt over en voorstellen gedaan voor:

- realisatie van het NNN, zowel qua verwerving, inrichting als beheer;
- verbetering van de landbouwstructuur;
- effectiviteit van het beheer van natuur buiten het NNN;
- het verbeteren van gebiedsprocessen;
- benutting van kansen op het gebied van klimaat, energie, natuurcompensatie, KRW/WB21 opgaven en hervorming Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB);
- de inzet van private middelen, bijvoorbeeld compensatiemiddelen.

Afweging

Het Groenmanifest heeft geen verdere gevolgen voor het bestemmingsplan.

4.4 Gemeentelijk beleid

4.4.1 Landschapsontwikkelingsplan Haren

Beleid

In 2003 heeft de gemeenteraad van Haren het landschapsontwikkelingsplan vastgesteld. Met deze instemming heeft de raad aangegeven het LOP als richtinggevend beleidskader te beschouwen voor een nadere uitwerking van het ruimtelijk beleid op de korte en middellange termijn (25 jaar).

Afweging

Bij het opstellen van de kadernota en het bestemmingsplan voor het buitengebied vormt het LOP dan ook het vertrekpunt. Voor een beschrijving van het wordt verwezen naar de kadernota en het LOP.

4.4.2 Geurbeleid

Beleid

De gemeente Haren heeft een gemeentelijk geurbeleid opgesteld (verordening inclusief achtergronddocument; 25 mei 2009).

Gemeenten mogen op grond van de Wet geurhinder en veehouderij van de geurnormen afwijken. Afwijkende geurnormen gelden dan binnen een bepaald gebied. Het hanteren van afwijkende normen moet wel worden onderbouwd vanuit een ruimtelijke visie op de ontwikkeling van het gebied. De nieuwe normen gelden alleen als ze bij verordening zijn vastgesteld.

De afwijkende geurnormen zijn vastgesteld binnen het navolgende kader:

- het moet een bijdrage leveren aan de gewenste ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente;
- bestaande rechten mogen niet worden aangetast;
- het leveren van maatwerk per gebied mag;
- als gevolg van de verordening mogen geen qua geur overbelaste situaties ontstaan;
- de verordening mag geen extra ruimte geven aan intensieve veehouderijen.

De gemeente Haren sluit ten aanzien van de maximale waarde geurbelasting aan bij de standaardnorm van de Wet geurhinder en veehouderij. Er wordt geen afwijkende waarde vastgesteld.

Het geurgevoelig object is gelegen	Wettelijke maximale waarde geurbelasting (ou _E /m ³)
Binnen de bebouwde kom	2,0
Buiten de bebouwde kom	8,0

Wat betreft afstandsnormen voor veehouderijen zonder vastgestelde emissienorm (melkrundvee- en paardenhouderijen) heeft de gemeente in haar geurbeleid afstanden vastgelegd. De volgende minimumafstanden zijn aanvaardbaar tussen geurgevoelige bebouwing en een veehouderij.

Minimum afstand tussen een woning en een rundvee- of paardenhouderij
--

- 50 m in de bebouwde kom- 25 m in het buitengebied

Bij deze situaties geldt altijd artikel 5 van de Wet geurhinder en veehouderij: Minimum afstanden tussen de buitenzijde van een dierenverblijf tot de buitenzijde van een geurgevoelig object.

Afweging

Voor de meeste veehouderijen in de gemeente gelden alleen de afstandsnormen (melkrundvee- en paardenhouderijen). Bij uitbreiding van deze bedrijven vindt geen toetsing plaats aan geurconcentratienormen. Er zijn maar twee bestaande bedrijven in de gemeente waarbij toetsing aan de geurconcentratie normen wel aan de orde is. Verder is nieuwvestiging van intensieve veehouderijen uitgesloten. Een andere geurconcentratienorm is niet nodig om de gewenste ruimtelijke ontwikkeling te realiseren.

In de paragraaf geurhinder wordt nader op dit onderwerp ingegaan.

4.4.3 Nota Toerisme en Recreatie Haren

Beleid

In december 2007 is de Nota Toerisme en Recreatie Haren vastgesteld. Deze nota verwoordt het gemeentelijk beleid op het gebied van recreatie en toerisme binnen de gemeentegrenzen.

De ontwikkelingslijnen die in deze nota worden gehanteerd, hebben onder meer betrekking op het versterken van de recreatief-toeristische sector, versterking van de promotiestructuur, versterking van de samenwerking tussen Harense ondernemers en lokale VVV en de aanpassing van relevante bestemmingsplannen. Concreet leidt dit tot de volgende (ontwikkelings)mogelijkheden:

- prioriteit geven aan kleinschalige, kwalitatief hoogwaardige attracties en faciliteiten;
- agrotourisme;
- uitdragen van cultuurtoerisme;
- uitbreidingsmogelijkheden verblijfsrecreatie.

Naar voren is gekomen dat kamperen binnen de bebouwde kom, mede met het oog op het woon- en leefklimaat en ruimtelijke overwegingen, niet wenselijk is. Voor het aanbieden en/of

uitbreiden van bed and breakfast en vergelijkbare faciliteiten zijn, mits deze goed ruimtelijk zijn in te passen, geen bezwaren.

Eind 2011 is de Nota Toerisme en Recreatie Haren geëvalueerd. De evaluatie is in december 2011 door de raad vastgesteld.

Afweging

Hoewel het bestemmingsplan conserverend van aard is, zijn beperkte wijzigingen ten behoeve van kleinschalige recreatiemogelijkheden wel aan de orde. In de kadernota is in het hoofdstuk uitgangspunten aangegeven om welke uitgangspunten het gaat.

4.4.4 Waterplan

Beleid

Naar aanleiding van de ondertekening van het Regionaal Bestuursakkoord Water (RBW) heeft de gemeente Haren een Waterplan opgesteld (2007) waarin is vastgelegd op welke manier invulling wordt gegeven aan de regionale wateropgave.

In het Waterplan wordt, aan de hand van een verdeling in deelgebieden, een visie op het thema water verwoord waarbij aspecten als waterkwaliteit en kwantiteit aan bod komen.

Als algemeen uitgangspunt voor alle deelgebieden geldt dat wordt gestreefd naar het afstemmen van het waterbeheer en de waterstructuur op de aanwezige functies.

De stedelijke gebieden op de Hondsrug (de kernen) kampen door het verdwijnen van de oorspronkelijke waterstructuur met grondwateroverlast. In deze gebieden dient de grondwateroverlast te worden teruggedrongen door infiltratie van hemelwater te stimuleren en/of af te voeren naar (nieuw) oppervlaktewater. Met het oog op het voorgaande is bepaald dat de landschaps- en waterstructuur leidend zijn bij nieuwe ontwikkelingen. Tevens staat herstel van de (verdwenen) waterstructuren centraal. Daarnaast zijn de flanken van de Hondsrug van oudsher de plaatsen waar (lokale) kwel naar buiten treedt. Deze karakteristieke eigenschap dient te worden behouden, maar komt slechts op enkele plekken voor.

Afweging

In de waterparagraaf wordt uiteengezet wat de gevolgen van het plan voor de waterhuishouding zijn.

4.4.5 Nota Klimaatbeleid

Beleid

Op 27 april 2009 is de Nota Klimaatbeleid van de gemeente Haren definitief geworden. In deze nota geeft de gemeente haar ambities weer ten aanzien van de verbetering van het klimaat. De gemeente Haren heeft zich tot doel gesteld om de gemeentelijke organisatie in 2015

klimaatneutraal te laten zijn. De rest van de gemeente volgt in 2030. Als maatregelen zijn geformuleerd:

- het zoveel mogelijk beperken van veranderingen in klimaat door maatregelen;
- het aanpassen van de leefomgeving aan de effecten van de klimaatverandering. Hieraan is in het Waterplan aandacht besteed.

De ambities van de gemeente zijn verwoord in maatregelen op verschillende thema's. Deze maatregelen hebben voornamelijk betrekking op het verbeteren van de duurzaamheid van bebouwing, energiebesparing (onder meer bij openbare verlichting) en duurzame energieopwekking binnen de gemeente.

De Nota Klimaatbeleid is in 2011 geëvalueerd. De Evaluatie en actualisatie klimaatbeleid (28 november 2011) geeft aan dat het goede voorbeeld is gegeven; uitgevoerde projecten zijn vooral 'laaghangend fruit'; een knelpunt in capaciteit kan goed worden ondervangen door inzet van een stagiair; en het intern bereik van het klimaatbeleid was behoorlijk.

De doelstelling voor de gehele gemeente is gewijzigd en luidt:

"In 2030 is de uitstoot van CO₂ met 25% gereduceerd ten opzichte van 2009, het jaar van de nulmeting."

Afweging

Het bestemmingsplan heeft een conserverend karakter. Nieuwe ontwikkelingen zijn beperkt mogelijk. Het onderhavige plan heeft daarmee geen directe gevolgen voor de CO₂ uitstoot.

4.4.6 Nota Archeologiebeleid

Beleid

Met de inwerkingtreding van de Wamz (2007) en de herziening van de Monumentenwet (1988) zijn overheden wettelijk verplicht om archeologische waarden mee te laten wegen in ruimtelijke planprocedures. Omdat de invulling van ruimtelijke plannen vooral een gemeentelijk taak is, zijn gemeenten verplicht om het archeologisch bodemarchief te beschermen en daarvoor passend archeologiebeleid te formuleren.

In 2010 is in het Besluit ruimtelijke ordening opgenomen dat gemeenten bij het maken van bestemmingsplannen rekening moeten houden met cultuurhistorische waarden. Beide aspecten heeft de gemeente Haren verwoord in een Nota Archeologiebeleid (februari 2012).

In de Nota Archeologiebeleid is verwoord hoe de gemeente Haren omgaat met archeologische en cultuurhistorische waarden binnen haar grondgebied. De Nota gaat gepaard met een 'Beleidskaart Archeologie', welke een vlakdekkend overzicht geeft van bekende en te verwachten archeologische, cultuurhistorische en cultuurlandschappelijke waarden. Deze waarden zijn gekoppeld aan bestemmingsplanregels.

De Beleidskaart Archeologie kent ook 'witte' gebieden: gebieden met een dermate geringe kans op (gave) archeologische resten dat ruimtelijke ingrepen in deze gebieden zonder archeologisch voorbehoud kunnen worden uitgevoerd.

Voor het opstellen van de Beleidskaart Archeologie heeft een inventarisatie plaatsgevonden van bekende archeologische terreinen zoals deze staan aangegeven op de Archeologische Monumentenkaart (AMK) van de provincie Groningen, en 'losse' vindplaatsen (waarnemingen en vondstmeldingen) zoals deze in de archeologische database ARCHIS van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed staan vermeld. Het archeologisch verwachtingsmodel dat is vertaald in de beleidskaart, is gebaseerd op de ruimtelijke verspreiding van de vindplaatsen en de kennis over de landschapsgeschiedenis van de gemeente Haren. Het verwachtingsmodel kent een tweedeling:

- gebieden met een grote kans op archeologische resten;
- gebieden met een geringe kans op archeologische resten.

De Nota Archeologiebeleid en de Beleidskaart Archeologie zijn bepalend voor de archeologische monumentenzorg en de cultuurhistorische waarden binnen de gemeente Haren. De gemeentelijke beleidsuitgangspunten (voor zover relevant voor de kadernota) laten zich als volgt samenvatten.

1. De gemeente Haren zet in op het behoud van waardevolle archeologische, cultuurhistorische en cultuurlandschappelijke relictten.
2. De op de Beleidskaart Archeologie aangegeven archeologische, cultuurhistorische en cultuurlandschappelijke (verwachtings)waarden krijgen een planologische bescherming in ruimtelijke plannen.
3. In bestemmingsplannen worden deze waarden en verwachtingen gekoppeld aan concrete bestemmingen
4. Ten aanzien van archeologische vindplaatsen en cultuurhistorische waardevolle terreinen in het buitengebied wordt behoud beoogd. Het behoudstreven betekent dat wijzigingen aan het maaiveld, anders dan het regulier gebruik, niet zullen worden toegestaan, tenzij de beoogde ingrepen liggen in gebieden die zijn vrijgesteld van onderzoeksplicht (zie de Beleidskaart Archeologie) of indien een omgevingsvergunning wordt verleend.

Afweging

Het bestemmingsplan geeft de doorvertaling van het archeologiebeleid. In de planbeschrijving is te lezen welke dubbelbestemmingen er voorkomen.

4.4.7 Woonplan

Beleid

De gemeente heeft voor de periode 2013-2023 een woonplan opgesteld. Het Woonplan Haren 2013 -2023 biedt:

- een kader voor ontwikkelingen op de woningmarkt de komende jaren;
- een basis voorerschikking van projecten, aansluitend op marktkansen en behoeften;
- een document ten behoeve van het overleg Regionaal samenwerkingsverband Groningen-Assen (RGA);
- de basis voor het maken van prestatieafspraken met woningcorporaties;
- een vertrekpunt voor overleg met bijvoorbeeld de provincie Groningen en regionale partners, zoals gemeenten en woningcorporaties.
- een vertrekpunt voor continuering van overleg met corporaties, zorg- en welzijnsinstellingen over wonen, zorg en welzijn.

Afweging

Dit bestemmingsplan bevat geen nieuwe woningbouwlocaties.

Het algemene doel ter behoud van de kwaliteit van het wonen in de gemeente en waar mogelijk het versterken ervan is uitgangspunt geweest bij het opstellen van de kadernota en het bestemmingsplan.

4.4.8 Nota Zandwegen

Beleid

Al in 1989 heeft de gemeente Haren een nota opgesteld ter behoud van de in de gemeente voorkomende zandwegen. In deze nota worden zowel de betekenis van de zandwegen, als de voorkomende zandwegen in de gemeente beschreven. De zandwegen hebben net als andere wegen in het algemeen een verkeersfunctie. Maar met name zandwegen vervullen daarnaast ook vele andere functies, zoals de landschappelijke, ecologische, recreatieve en cultuur-historische functie.

Afweging

In het onderhavige bestemmingsplan is een beschermende regeling opgenomen ter behoud van de zandwegen.

4.4.9 Levende Stenen

Beleid

In januari 2008 heeft de gemeenteraad het Wmo beleidsplan 'Thuis in Haren, goed voor elkaar' vastgesteld. Prestatieveld 10 van dit beleidsplan, Wonen met Zorg, maakt duidelijk dat een goede ruimtelijke ordening en volkshuisvestingsbeleid een belangrijke bijdrage kunnen en moeten leveren aan zorg. Er is behoefte met de toenemende vergrijzing en vermaatschappelijking van de zorg om relaties te leggen tussen de zorgvraag en de ruimtelijke plannen. In de notitie 'Levende Stenen' is een eerste aanzet opgenomen voor het opstellen en uitvoeren van beleid ten aanzien Wonen met Zorg in de gemeente Haren.

Uit de notitie volgt een reeks beleidsvoornemens. Bij toekomstige ontwikkelingen zijn onder meer de volgende beleidsvoornemens relevant:

- Het realiseren van een gedifferentieerd en flexibel aanbod huur- en koopwoningen en woonvormen rekening houdend met de kwaliteiten van Haren, de woonwensen, de maatschappelijke trends en demografische ontwikkelingen. Hierbij wordt de vraag naar comfortabele huurwoningen bij de doelgroep ouderen in beeld gebracht.
- Het inzetten op het behoud van de kwaliteit (levensloopbestendigheid en duurzaamheid) van de koopvoorraad teneinde doorstroming te bevorderen.
- Mogelijkheden in wet- en regelgeving realiseren om het plaatsen van mantelzorgwoningen mogelijk te maken.
- Alle nieuwe woningen moeten levensloopbestendig of aanpasbaar zijn (drempelloos, ruimte voor slaap- en badkamer op de begane grond en aanleg van leidingen voor aansluiting van domotica). Nieuwbouw moet in principe voldoen aan het Woonkeurmerk*. Ten aanzien van renovatie moet levensloopbestendigheid zoveel mogelijk worden bevorderd.

Afweging

Het onderhavige plan is conserverend van aard en maakt de bouw van nieuwe woningen niet mogelijk. Wel wordt er de mogelijkheid geboden voor mantelzorg in bijgebouwen.

4.4.10 Nota Schuilhutten

Beleid

In 2005 heeft de gemeente Haren een nota opgesteld ten aanzien van de aanvaardbaarheid van het oprichten van schuilhutten voor het stallen van dieren in het buitengebied. De nota is opgesteld ten behoeve van de bescherming van de landschappelijke en natuurwetenschappelijke waarden van het buitengebied enerzijds en anderzijds toch ruimte willen bieden aan (hobby)boeren. In de beleidsnota zijn een aantal criteria gegeven voor het toestaan van schuilhutten op agrarische gronden.

Afweging

In het onderhavige bestemmingsplan is een afwijkingsmogelijkheid opgenomen voor het toestaan van schuilhutten.

4.4.11 Nota Bedrijfsmatige activiteiten aan huis

Beleid

Op 25 juni 2001 heeft de gemeente Haren een nota vastgesteld met betrekking tot het uitoefenen van bedrijfsmatige activiteiten (beroepen) in panden met een woonbestemming. Deze notitie is een uitwerking van de toen al gehanteerde regeling in bestemmingsplannen dat maximaal een derde van de oppervlakte van de aanwezige gebouwen op een perceel met een woonbestemming mag worden gebruikt voor aan huis verbonden beroepen. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in een aantal categorieën activiteiten die al dan niet kunnen worden toegestaan bij woningen. De aan huis verbonden beroepen, zoals deze zijn opgenomen in een lijst bij de nota, kunnen bij recht worden toegestaan. Daarnaast is de nota voorzien van een lijst van aan huis verbonden bedrijfsactiviteiten, welke na afweging kunnen worden toegestaan.

Afweging

In het onderhavige bestemmingsplan zijn aan huis verbonden beroepen die zijn opgenomen in de bijlagen van de regels bij recht bij een woonbestemming toegestaan, mits wordt voldaan aan de in de specifieke gebruiksregels opgenomen criteria. Bij afwijking kan bedrijvigheid worden toegestaan voor zover de bedrijvigheid voorkomt in de lijst zoals opgenomen in de bijlagen en er wordt voldaan aan de in de afwijkingsbevoegdheid opgenomen criteria.

Hoofdstuk 5 Omgevingsaspecten

In dit hoofdstuk wordt aangegeven waar en hoe afstemming plaatsvindt tussen het ruimtelijk beleid en de omgevingsaspecten. Met name het water-, natuur- en milieubeleid staan hierin centraal. Weliswaar hebben de beleidsvelden elk hun eigen specifieke taken en eigen werken, maar er is ook sprake van een aanvullende werking ten opzichte van elkaar. Het bestemmingsplan kan door middel van de bestemmingskeuzen aanwijzingen geven en voorstellen doen in de richting van het water-, natuur- en milieubeleid. Omgekeerd kunnen waterbeheerplannen, natuurplannen en milieubeleidsplannen richting geven aan een functietoedeling.

Overigens zal er regelmatig verwezen worden naar het Milieueffectrapport (MER), dat in het kader van het bestemmingsplan is opgesteld. In het MER wordt ingegaan op de mogelijke effecten en de wijze waarop hiermee in de besluitvorming omtrent het bestemmingsplan mee om is gegaan. Het MER zal tegelijk met het ontwerpbestemmingsplan ter inzage worden gelegd.

5.1 Archeologie en cultuurhistorie

5.1.1 Archeologie

In de Monumentenwet 1988 is de bescherming van het archeologisch erfgoed geregeld (conform het Verdrag van Malta). Deze wet verplicht gemeenten om bij de vaststelling van een bestemmingsplan en bij de bestemming van de in het plan begrepen gronden rekening te houden met de in de bodem aanwezige, dan wel te verwachten archeologische waarden (artikel 38a). De Monumentenwet 1988 kent sinds 2007 standaard een onderzoeksvrijstelling van 100 m², tenzij de gemeente inhoudelijk onderbouwd andere grenzen heeft vastgesteld. De gemeente heeft in de Nota Archeologiebeleid (zie gemeentelijk beleid) ook voor archeologisch en cultuurhistorisch waardevolle terreinen onderzoeksvrijstellingen op maat vastgesteld.

Archeologische waarden zijn in Nederland veelal onzichtbaar, omdat ze grotendeels verborgen liggen in de bodem, waardoor ze niet eenvoudig zijn te karteren. Voor de te verwachten waarden heeft de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW) opgesteld. Voor de bekende waarden is de Archeologische Monumentenkaart (AMK) opgesteld. Met de vaststelling van de archeologische kaart van Haren is een gedetailleerdere en betrouwbaardere kaart opgesteld dan vorengenoemde kaarten (zie gemeentelijke beleid), die leidend zal zijn bij het vaststellen van beschermingsregimes op de verbeelding van bestemmingsplannen. In de planbeschrijving is aangegeven welke dubbelbestemming voorkomen en wat daarvan de consequenties zijn.

5.1.2 Cultuurhistorie

Sinds 1 januari 2012 is het verplicht in ruimtelijke plannen een beschrijving op te nemen over de wijze waarop met de in het gebied aanwezige cultuurhistorische waarden rekening is gehouden. Cultureel erfgoed bestaat uit archeologische, historisch (steden)bouwkundige en historisch-geografische aspecten. Een complete inventarisatie van cultureel erfgoed bevat daarom een beschrijving van deze drie waarden (voor zover aanwezig in een gebied). Archeologische waarden zijn bijzondere zichtbare en onzichtbare resten van vroegere culturen op het land, in de bodem en onder water. Historisch-geografische waarden verwijzen naar de ontstaanswijze en bijzondere plekken van onze cultuurlandschappen, zoals polders, kavelstructuren, terpen en wegen. Bij historische (steden)bouwkundige waarden gaat het om gebouwde elementen met bijzondere betekenis, zoals molens, bruggen, kastelen of hele dorpen en binnensteden.

In de vorige paragraaf zijn de archeologische waarden aan bod gekomen. Een beschrijving van de historisch-geografische waarden is opgenomen in paragraaf 3.2. Een nadere vertaling heeft in dit bestemmingsplan plaatsgevonden door het opnemen van dubbelbestemmingen en een aantal aanduidingen:

- karakteristieke waterlopen; deze waterlopen hebben een aparte bestemming gekregen;
- pingoruïnes; deze hebben de dubbelbestemming Waarde – Geomorfologie gekregen;
- glaciale ruggen; deze zijn voorzien van de dubbelbestemming Waarde – Reliëf;
- houtsingels in Gorecht; deze zijn voorzien van de dubbelbestemming Waarde – Houtsingel;
- de essen; deze zijn voorzien van de aanduiding 'overig – es';
- de beekdalen; deze zijn voorzien van de aanduiding 'overig – beekdal'.

In de kadernota zijn verder uitgangspunten voor de beeldkwaliteit opgenomen. Deze zijn gericht op de gewenste uitbreidingsrichting, de mogelijkheden voor inpassing van erven en de vormgeving van gebouwen.

De historisch (steden)bouwkundige waarden betreffen, zoals gezegd, de gebouwde elementen. Een deel ervan heeft een monumentenstatus. Rijksmonumenten zijn beschermd op grond van de Monumentenwet 1988, maar zijn wel aangeduid. Ook de gemeentelijke monumenten zijn aangeduid en zijn beschermd door de gemeentelijke Erfgoedverordening. Extra beschermende regels voor deze monumenten zijn in het bestemmingsplan overbodig. Ten slotte heeft de gemeente de karakteristieke panden aangewezen. In de bijlage van de regels is een lijst met karakteristieke panden opgenomen. In de regels is hiervoor een beschermingsregiem opgenomen.

De Rijksstraatweg maakt deel uit van een beschermd dorpsgezicht. In dit plan is een dubbelbestemming Waarde – Beschermd dorpsgezicht opgenomen met een daarbij behorende regeling ter bescherming van de cultuurhistorische waarden.

Daarnaast zijn de binnen het plangebied gelegen landgoederen De Poll en het Quintusbos voorzien specifieke regelingen ter bescherming van het landgoed. Op het landgoed De Poll bevindt zich een golfbaan, deze gronden zijn bestemd als Sport met een nadere aanduiding voor de golfbaan. Ter plaatse van deze aanduiding geldt een omgevingsvergunningplicht voor het uitvoeren van bepaalde werken en werkzaamheden. De omliggende gronden hebben een natuurbestemming gekregen.

Het landgoed Quintusbos is tevens voorzien van een natuurbestemming waarin een omgevingsvergunningplicht geldt voor het uitvoeren van bepaalde werken en werkzaamheden. De bebouwing van het landgoed is strak begrensd door een woonbestemming. Het betreft hier monumenten die op basis van de Monumentenwet worden beschermd.

Uit vorenstaande blijkt dat cultuurhistorische waarden uitgebreid zijn meegenomen in de planvorming.

5.2 Water

Centraal in het rijksbeleid en het provinciale beleid staat het uitgangspunt dat water moet worden gezien als ordenend principe. Dit betekent dat effecten van nieuwe ontwikkelingen op de waterhuishouding inzichtelijk moeten worden gemaakt. In het bestemmingsplan moet daarom een waterparagraaf worden opgenomen. Voor nieuwe ruimtelijke plannen geldt bovendien de 'watertoets', die verplicht tot overleg met de waterbeheerder over voorgenomen ontwikkelingen voordat een bestemmingsplan in procedure wordt gebracht. Deze paragraaf omvat de feitelijke watertoets door waterbeheerplan en bestemmingsplan 'naast elkaar te leggen' en de vertaling van maatregelen uit het beheersplan naar het bestemmingsplan Buitengebied aan te geven.

Het bestemmingsplan Buitengebied is een overwegend conserverend plan waarin voornamelijk de bestaande situatie opnieuw wordt vastgelegd. Het bestemmingsplan beoogt dan ook geen veranderingen te brengen in het heersende watersysteem in het gebied. Het is van belang dat het waterschap Hunze en Aa's wordt betrokken bij eventuele ontwikkelingen die gedurende de planperiode gaan spelen.

Qua wijze van bestemmen is in de planbeschrijving aangegeven welke bestemmingen (en eventuele beperkingen) er gelden.

5.3 Ecologie

Natuurwaarden in het buitengebied van Haren komen voor zowel in de natuurgebieden als daarbuiten. In het MER wordt uitgebreid ingegaan op de geldende wetgeving, het relevante beleid en de effecten van het bestemmingsplan op de ecologische waarden. In de planbeschrijving staat beschreven op welke wijze natuurgebieden bestemd zijn.

5.4 Milieu

5.4.1 Geluidhinder

De Wet geluidhinder heeft als belangrijkste doel het bestrijden en voorkomen van geluidhinder. Op grond van de wet zijn verschillende vormen van geluidhinder te onderscheiden die directe raakvlakken hebben met de ruimtelijke ordening. Met betrekking tot het landelijk gebied van Haren dient rekening te worden gehouden met wegverkeerslawaaï, spoorwegverkeerslawaaï, luchtverkeerslawaaï en geluid ten gevolge van inrichtingen.

Wegverkeerslawaaï

Op grond van de Wet geluidhinder hebben alle wegen een geluidzone, tenzij ze deel uitmaken van een woonerf of indien sprake is van een maximumsnelheid van 30 km/uur. Dit houdt in dat alle wegen in het plangebied in principe geluidzoneplichtig zijn.

Indien geluidgevoelige bebouwing langs de zoneplichtige wegen dichterbij de weg toe wordt gebouwd, zal moeten worden voldaan aan de voorkeursgrenswaarde of een hogere verkregen grenswaarde op grond van de Wet geluidhinder.

Nieuwe situaties

Bestaande hindergevoelige functies in het plangebied betreffen voornamelijk woningen bij de (agrarische) bedrijven in het buitengebied. Het voorliggende bestemmingsplan staat bij recht geen uitbreiding van het aantal (bedrijfs)woningen toe. Hierdoor ontstaan geen zogenaamde nieuwe situaties in de zin van de Wet geluidhinder. Daarnaast voorziet het bestemmingsplan niet in de aanleg van nieuwe infrastructuur of wijziging van bestaande infrastructuur. Het omzetten van het agrarisch gebruik in een woning ten behoeve van een woonfunctie wordt in het plan mogelijk gemaakt door een wijzigingsbevoegdheid. Dit levert in de zin van de Wet geluidhinder een nieuwe situatie op. Op het moment dat een dergelijke nieuwe ontwikkeling zich gaat voordoen, zal worden getoetst aan het aspect wegverkeerslawaaï. Hiertoe zijn in de wijzigingsbevoegdheid randvoorwaarden opgenomen. Indien uit het dan uit te voeren akoestisch onderzoek blijkt dat de nieuwe situaties zijn gelegen binnen de 48 dB-contour, zal een procedure Verzoek Hogere Waarden moeten worden gevolgd.

Spoorweglawaai

Het plangebied wordt doorsneden door de spoorlijn Zwolle-Groningen. Deze spoorlijn heeft een zonebreedte van 500 m. De hiervoor genoemde nieuwe ontwikkelingen zijn gekoppeld aan een wijzigingsprocedure. Op het moment dat een nieuwe ontwikkeling zich gaat voordoen binnen de zone, zal worden getoetst aan het aspect spoorweglawaai. Hiertoe zijn in de afwijkings-, dan wel wijzigingsbevoegdheid randvoorwaarden opgenomen. Indien uit het dan uit te voeren akoestisch onderzoek blijkt dat de nieuwe situaties zijn gelegen binnen de 53 dB-/55¹ dB- en 68 dB-contour, zal een procedure Verzoek Hogere Waarden moeten worden gevolgd.

Luchtverkeerslawaai

Rondom de luchthaven Groningen Airport Eelde gelden eveneens geluidzones. Het Besluit geluidsbelasting grote luchtvaart (BggL) regelt de toe te laten woningen, andere geluidgevoelige gebouwen en woonwagendstandplaatsen binnen de geluidscontour.

5.4.2 Luchtkwaliteit

Op grond van het Wet milieubeheer, hoofdstuk 5.2, dienen gemeenten bij de uitoefening van bevoegdheden die gevolgen kunnen hebben voor de luchtkwaliteit, grenswaarden in acht te nemen voor verontreinigende stoffen als zwaveldioxide, stikstofdioxide, stikstofoxiden, fijnstof, lood, koolmonoxide en benzeen. In de wet worden de grenswaarden van de verschillende stoffen concreet genoemd.

De meest relevante luchtkwaliteitseisen voor ruimtelijke plannen betreffen stikstofdioxide (NO₂) en fijnstof (PM₁₀). De grenswaarden voor stikstofdioxide en fijnstof uit de wet zijn opgenomen in de navolgende tabel.

Luchtconcentratie	Norm
NO ₂	
jaargemiddelde concentratie	40 µg/m ³
uurgemiddelde concentratie	200 µg/m ³ maximaal 18 maal per jaar
PM ₁₀	
jaargemiddelde concentratie	40 µg/m ³
24 uurgemiddelde concentratie	50 µg/m ³ maximaal 35 maal per jaar

Getoetst dient te worden aan de norm voor NO₂ per 2015. Vanaf die datum moet blijvend aan de norm van NO₂ worden voldaan. Getoetst dient te worden aan de norm voor PM₁₀ per 2011. Vanaf die datum moet blijvend aan de norm van PM₁₀ worden voldaan.

1 De ten hoogste toelaatbare geluidsbelasting voor woningen binnen de zone is 55 dB, voor andere geluidgevoelige gebouwen binnen de zone is dit 53 dB.

Het is de vraag of door de voorgestane ontwikkelingen een dusdanige verslechtering van de luchtkwaliteit optreedt dat daardoor de grenswaarden voor de luchtverontreiniging worden overschreden (emissie).

Wat betreft de luchtkwaliteit in en om Haren is op dit moment alleen in vrij globale zin iets bekend. Het algemene luchtkwaliteitsbeeld zoals dat op basis van landelijke metingen kan worden geconstrueerd, wijst niet op knelpunten. De emissie voor met name PM10 en NO2 ligt ver beneden de grenswaarden. Wat betreft de in en rond het plangebied optredende emissie, kan worden opgemerkt dat de voorgestane ontwikkelingen geen zodanige nieuwe luchtverontreiniging zullen toevoegen dat daardoor grenswaarden zouden kunnen worden overschreden. Wat betreft de emissie zal, ook gezien de achtergrondwaarde zoals bekend via de hiervoor genoemde landelijke metingen, het plan derhalve geen aanleiding geven tot wezenlijke veranderingen.

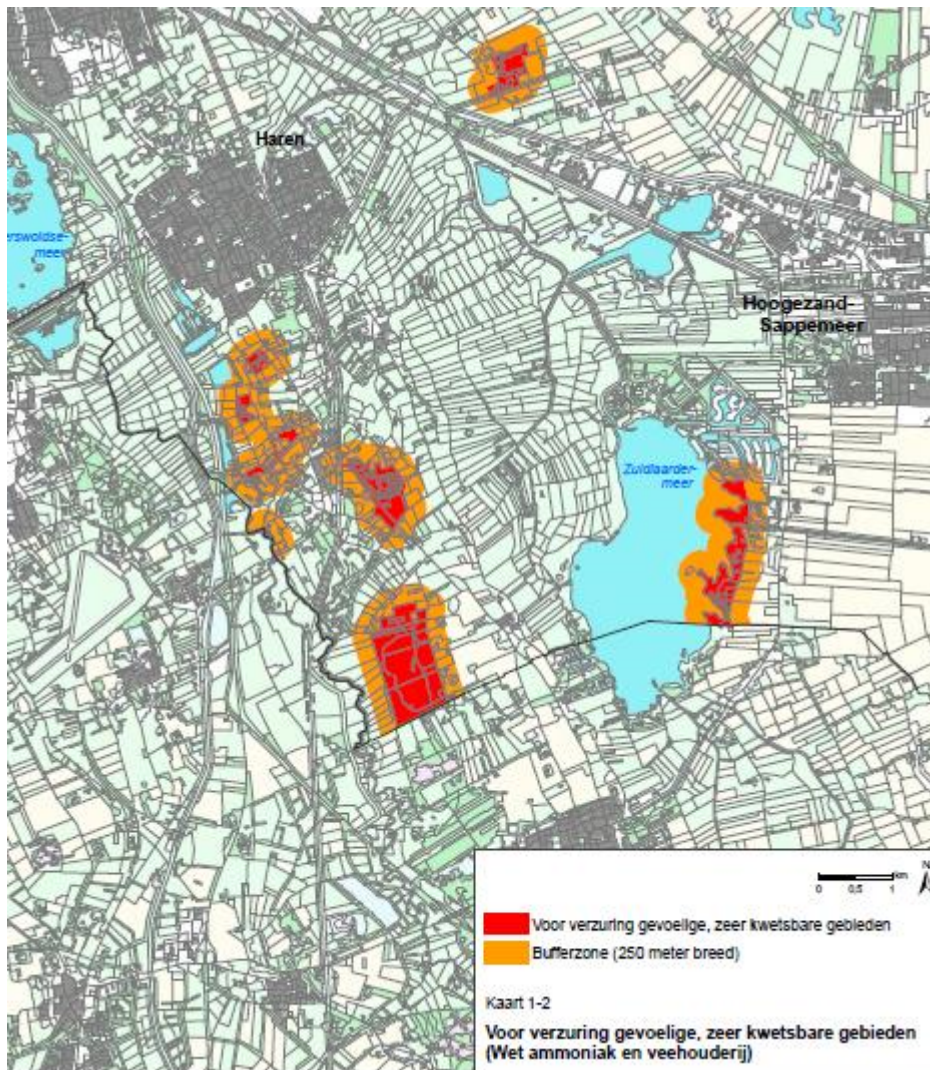
5.4.3 Ammoniak

De Wet ammoniak en veehouderij (8 mei 2002) heeft tot doel om de zeer kwetsbare gebieden extra te beschermen tegen de nadelige gevolgen van de emissie van ammoniak uit de veehouderijen. Provinciale Staten dienen de bedoelde zeer kwetsbare gebieden aan te wijzen. Volgend uit artikel 2 van de op 17 februari 2007 gepubliceerde, gedeeltelijk gewijzigde Wet ammoniak en veehouderij, komen daarvoor uitsluitend in aanmerking voor verzuring gevoelige gebieden (of delen daarvan) die zijn gelegen in het Natuurnetwerk Nederland.

De genoemde wijziging omvat tevens een inperking van de te beschermen natuurgebieden, de mogelijkheid voor interne saldering en de mogelijkheden voor uitbreiding.

Wav-gebieden

Sommige delen van het NNN zijn in het kader van de Wet ammoniak en veehouderij (Wav) aangewezen als verzuringsgevoelig gebied, waarvoor binnen een zone van 250 m rondom beperkingen zijn opgelegd aan ontwikkelingen. In deze zone geldt onder meer een verbod op uitbreiding van intensieve veehouderij. In de gemeente Haren betreft het: Noordlaarderbos, Appelbergen en enkele bosjes ten westen van Glimmen. Op navolgende afbeelding zijn de Wav-gebieden aangegeven.

Ligging Wav-gebieden in Haren (bron: Provincie Groningen)

De Wet amoniak en veehouderij is een bijzondere wet ten opzichte van de Wet milieubeheer. Bij oprichting of verandering van een veehouderij bepaalt namelijk niet de Wet milieubeheer, maar de Wet amoniak en veehouderij in welke situaties een omgevingsvergunning als gevolg van de ammoniakemissie uit de tot de veehouderij behorende dierenverblijven kan worden verleend of moet worden geweigerd.

De Wet amoniak en veehouderij bevat bijzondere regels voor de beoordeling van de gevolgen van ammoniakemissie van veehouderijen bij de verlening van omgevingsvergunningen. Samen met de emissie-eisen die op grond van de Wet milieubeheer aan de huisvesting van dieren zullen worden gesteld, vormt de Wet amoniak en veehouderij het wettelijke instrumentarium voor het aspect ammoniak. Door middel van deze regelgeving wordt de ammoniakemissie uit alle typen agrarische bedrijven geregeld.

De bepalingen uit de Wet amoniak en veehouderij moeten (door het bevoegd gezag) worden betrokken bij de beslissing over een omgevingsvergunning voor de oprichting of uitbreiding van

een veehouderij. Het toepassen van de ammoniakregelgeving zal derhalve moeten plaatsvinden binnen het milieuspoor (bijvoorbeeld bij het verlenen van de omgevingsvergunning). Eventuele ontwikkelingen in de zone van 250 m rond de voor verzuring gevoelige gebieden worden dan ook via een omgevingsvergunning geregeld. Het bestemmingsplan heeft hierin geen taak. Om deze reden is ook afgezien van het in de verbeelding aangeven van de voor verzuring gevoelige delen van het Natuurnetwerk Nederland en de daarbij behorende zones van 250 m.

In het MER wordt nader ingegaan op de ammoniak uitstoot en de gevolgen daarvan op het bestemmingsplan.

5.4.4 Geurhinder

Op 1 januari 2007 trad de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) in werking. Deze wet bevat het exclusieve toetsingskader voor geurhinder uit tot veehouderijen behorende dierverblijven. De Wet geurhinder en veehouderij maakt onderscheid tussen maximaal toegestane geurbelasting binnen en buiten de bebouwde kom en concentratie- en niet-concentratiegebieden (in de zin van de Meststoffenwet). Concreet betekent dit dat in dorpskernen en in gebieden waar weinig veehouderij is te vinden, de minste geuroverlast is toegestaan.

De gemeente Haren heeft een gemeentelijk geurbeleid opgesteld (verordening inclusief achtergronddocument; 25 mei 2009). Betreffend beleid staat omschreven in paragraaf 4.4.2.

Het onderhavige plan is conserverend van aard. Er zijn geen knelpunten gesignaleerd. Bij nieuwe ontwikkelingen in de omgeving van veehouderijen zal getoetst worden aan het gemeentelijk geurbeleid.

5.4.5 Dierenwelzijn

In 1992 is de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren in werking getreden. In deze wet is de mogelijkheid geopend om per diersoort aparte regels in een Algemene Maatregel van Bestuur op te nemen over onder meer de minimale grootte van dierenverblijven. Dit heeft in de loop der jaren geresulteerd in onder meer het Varkensbesluit, het Besluit huisvesting legkippen en het Kalverenbesluit. Voor de beoordeling van uitbreiding van bestaande bedrijven geven deze besluiten een handvat wat betreft de minimale ruimte voor dierplaatsen.

In dit bestemmingsplan is een regeling opgenomen, zodat, wanneer de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren dit vereist, in ruimtelijk opzicht kan worden voldaan aan de nieuwe bepalingen.

5.4.6 Bodemverontreiniging

Binnen het hele plangebied is een grote variatie van gebruiken aanwezig, waaronder landbouw, bouwgrond, recreatie, wonen, werken, wegen et cetera. De provinciale Bodeminformatiekaart (internetversie) maakt duidelijk dat in het plangebied een groot aantal locaties voorkomen waar zich bodemverontreinigingen en/of brandstoftanks in de bodem bevinden. Op een groot aantal locaties is reeds bodemonderzoek uitgevoerd.

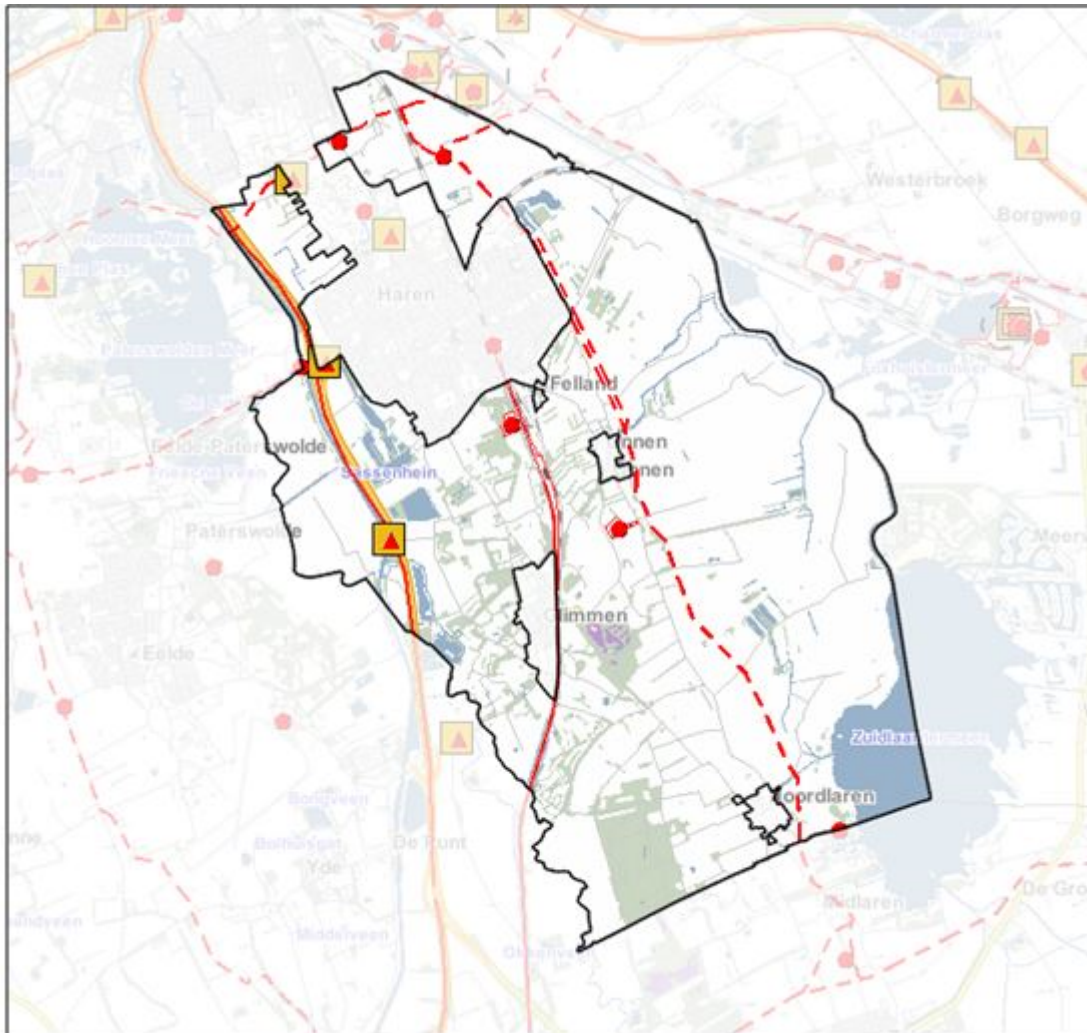
Voorts zijn een groot aantal locaties aangegeven waar in het verleden activiteiten hebben plaatsgevonden met mogelijk een negatief effect op de bodemkwaliteit.

Op basis van de huidige situatie, het gebruik en de historische informatie kan worden geconcludeerd dat bodemverontreinigingen zijn te verwachten die een belemmering kunnen gaan vormen voor mogelijke ontwikkelingen. Alvorens een ontwikkeling kan worden gerealiseerd, zal mogelijk vooraf een onderzoek (historisch onderzoek, locatieonderzoek, verkennend onderzoek en eventueel een nader onderzoek en saneringsonderzoek) plaatsvinden ter plaatse van alle geconstateerde potentiële bodemverontreinigende activiteiten. In een beperkt aantal gevallen is reeds onderzoek voorhanden. In het vervolgonderzoek zal de beschikbare informatie worden mee gewogen of eventuele verontreinigingen voldoende in beeld zijn gebracht en of een sanering (na het volgen van de juiste procedures) dient te worden uitgevoerd.

5.5 Externe veiligheid

5.5.1 Algemeen

Om te bezien of in en rond het plangebied risicovolle objecten aanwezig zijn (inrichtingen met gevaarlijke stoffen, wegen waarover gevaarlijke stoffen worden vervoerd en/of buisleidingen waardoor gevaarlijke stoffen worden vervoerd), is de risicokaart geraadpleegd. De navolgende figuur betreft een uitsnede van deze kaart met daarop de ligging van het plangebied.

5.5.2 Inrichtingen

Op 27 oktober 2004 is het Besluit externe veiligheid inrichtingen in werking getreden (gewijzigd 13 februari 2009). Het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) richt zich, zoals uit de naam reeds blijkt, primair op inrichtingen als bedoeld in de Wet milieubeheer. Deze inrichtingen brengen risico's met zich mee voor de in de omgeving gelegen risicogevoelige objecten. Het besluit onderscheidt twee categorieën risicogevoelige objecten, namelijk kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten (Bevi artikel 1, lid 1, sub b en l). Dit onderscheid is gebaseerd op maatschappelijke opvattingen over de groepen mensen die in het bijzonder moeten worden beschermd en op gegevens, zoals het aantal personen en de verblijfstijd van groepen mensen. Het besluit geeft waarden voor het risico dat toelaatbaar wordt geacht voor deze objecten. Hierbij worden twee vormen van risico onderscheiden:

- Allereerst het plaatsgebonden risico (PR). Het plaatsgebonden risico is een maat voor het overlijdensrisico op een bepaalde plaats waarbij het niet van belang is of op die plaats daadwerkelijk een persoon aanwezig is. In het besluit is het plaatsgebonden risico gedefinieerd als de kans per jaar dat een persoon die onafgebroken en onbeschermd op

een bepaalde plaats in de omgeving van een inrichting zou verblijven, overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongewoon voorval met een gevaarlijke stof.

- Ten tweede kent het besluit het zogenaamde groepsrisico. Hierbij gaat het om de kans per jaar dat een groep mensen in minimaal een bepaalde omvang slachtoffer wordt van een ongeval. In het besluit wordt dit gedefinieerd als de (cumulatieve) kansen dat ten minste 10, 100 of 1.000 personen overlijden als direct gevolg van hun aanwezigheid in het invloedsgebied van de inrichting en van één ongeval in die inrichting, waarbij gevaarlijke stoffen zijn betrokken. Het groepsrisico moet worden bepaald binnen het invloedsgebied van de inrichting. Voor het groepsrisico gelden, anders dan voor het plaatsgebonden risico, geen grenswaarden, maar slechts oriënterende waarden. Het gaat om een maatschappelijke verantwoordingsplicht aan de hand van het risico. Ten aanzien hiervan moet een belangenafweging plaatsvinden. De wijze waarop met het groepsrisico moet worden omgegaan, blijkt uit de beschikbare 'Handreiking verantwoordingsplicht groepsrisico'.

In het plangebied is bedrijvigheid aanwezig waar gewerkt wordt met gevaarlijke stoffen. Ook buiten het plangebied zijn inrichtingen aanwezig waarvan de risicocontouren binnen het onderhavig gebied liggen. In het navolgende overzicht zijn deze risicovolle bedrijven benoemd.

	Naam	Adres	Werkingsfeer	PR (10 ⁻⁶ in m)	GR (invloedsgebied in m)	Opmerking
	Binnen het plangebied					
1	Shell lpg-tankstation	Rijksweg A28	Bevi	35 ²	150 ³	
2	Gasdrukregel- en meetstation Gasunie (M&R Haren)	Noorderzanddijk 1	Activiteitenbesluit	-	N.v.t.	
3	Gasontvangststation (Gasunie)	Kerklaan 62	Activiteitenbesluit	-	N.v.t.	
4	Gasontvangststation (Gasunie)	Meerweg 130	Activiteitenbesluit	-	N.v.t.	
5	Sportcentrum Scharlakenhof	Geertsemaweg 3	Activiteitenbesluit	-	N.v.t.	
6	Rangeerstation (emplacement) ProRail	Felland 1A	Wet Milieubeheer	-	Geen vaste waarde.	Overschrijding van de oriëntatiewaarde van het groepsrisico
7	Shell lpg-tankstation Witte Molen	Rijksweg A28	Bevi	35	150	
	Buiten het plangebied					
8	Shell lpg-tankstation	Rijksstraatweg 14	Bevi	25	150	
9	Recreatiepark Onnerstaete	Dorpsweg 67	Activiteitenbesluit	10	N.v.t.	
10	BP lpg-tankstation	Emmalaan 35	Bevi	25	150	
11	Landal Greenparks	De Bloemert 1	Activiteitenbesluit	25	N.v.t.	

2 Het ondergronds reservoir en de afleverzuil hebben een plaatsgebonden risicocontour van respectievelijk 25 en 15 m (geldt voor alle genoemde lpg-tankstations).

3 Gemeten vanuit zowel het vulpunt als het ondergronds reservoir (geldt voor alle genoemde lpg-tankstations).

Ad 1 en 7:

Zowel de plaatsgebonden risicocontour als het invloedsgebied van deze inrichtingen vallen buiten de terreingrenzen en leggen daarmee planologische beperkingen op gronden binnen onderhavig plangebied.

Ad 2, 3, 4, 5:

In het plangebied liggen een aantal bedrijven die onder de werkingssfeer van het Activiteitenbesluit vallen. De beschreven inrichtingen hebben geen plaatsgebonden risicocontour. Het groepsrisico is niet van toepassing op deze inrichtingen. In het voorliggende bestemmingsplan zijn met betrekking tot deze inrichtingen geen nadere bepalingen opgenomen.

Ad 6:

Op het rangeerstation van ProRail worden handelingen gedaan aan wagons met gevaarlijke stoffen. Op basis van de wet- en regelgeving rond deze inrichtingen dienen de externe veiligheidsrisico's te worden beschouwd. De gegevens van het plaatsgebonden risico en het groepsrisico komen uit de Kwantitatieve Risicoanalyse die voor deze inrichting is opgesteld (Save; Kwantitatieve risicoanalyse emplacement Onnen; 8 oktober 2009). Het invloedsgebied van het groepsrisico valt buiten de terreingrenzen van de inrichting en daarmee in het plangebied.

Ad 8 en 10:

De plaatsgebonden risicocontouren van deze inrichtingen liggen buiten het plangebied en leggen daarmee geen planologische beperkingen op het gebied. Van deze inrichtingen valt het invloedsgebied wel in het plangebied.

Ad 9 en 11:

Deze inrichtingen vallen onder het Activiteitenbesluit en beschikken over een plaatsgebonden risicocontour (10^{-6}). Voor deze inrichtingen geldt dat de oprichting van kwetsbare objecten binnen deze contour niet is toegestaan. Bij nieuwe ontwikkelingen dient hiermee rekening te worden gehouden. Deze contouren behoeven geen nadere regeling in het bestemmingsplan. Het groepsrisico is niet van toepassing op deze inrichtingen.

Uitgangspunten bestemmingsplan

De plaatsgebonden risicocontouren (of delen daarvan) die in het plangebied vallen (van de inrichtingen 1 en 7) zijn vanwege de beperkingen die deze met zich meebrengen, weergegeven op de verbeelding en voorzien van een passende regeling. Binnen het plangebied doen zich ten aanzien van het plaatsgebonden risico geen knelpunten voor. Onder knelpunt worden die situaties gerekend, waarbij kwetsbare objecten zich binnen de plaatsgebonden risicoafstand bevinden of kunnen worden gerealiseerd.

Ten aanzien van het groepsrisico wordt opgemerkt dat de invloedsgebieden van de inrichtingen 1, 6, 7, 8 en 10 tot in het plangebied reiken. In paragraaf 5.5.6 wordt ingegaan op de wettelijke verantwoordingsplicht.

5.5.3 Vervoer van gevaarlijke stoffen

De Wet Basisnet en het Besluit transportroutes externe veiligheid (Btev) zijn op 1 april 2015 in werking getreden. Deze wetgeving vervangt de huidige Circu-laire Risiconormering Vervoer van Gevaarlijke Stoffen. In deze wetgeving is het landelijk basisnet voor het vervoer van gevaarlijke stoffen verankerd. Binnen bepaalde grenzen wordt het vervoer over weg, binnenwater en spoor gegarandeerd. Het Basisnet heeft betrekking op de Rijksinfrastructuur: hoofdwegen (snelwegen),

hoofdwaterwegen (binnenwateren) en hoofdspoorwegen (enkele uitzonderingen daargelaten). De risicoplafonds die hieruit voortvloeien moeten in acht worden genomen bij het toestaan van nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen in de omgeving van basisnetroutes

Hierbij wordt vastgehouden aan de volgende zaken:

- vaste afstanden voor het plaatsgebonden risico;
- vaste invoergegevens voor de berekening van het groepsrisico;
- aanwijzing plasbrandaandachtsgebieden.

Daarnaast dient rekening te worden gehouden met het Provinciaal Basisnet Groningen (Gedeputeerde Staten, 20-04-2010). Per 01-04-2011 is het Provinciaal Basisnet opgenomen in de Omgevingsverordening van de provincie Groningen (artikel 4.54).

Deze regelgeving is van toepassing op alle provinciale wegen. De wegen die ook in het Basisnet zijn geregeld (rijks-, spoor- en waterwegen), behouden de regeling zoals opgenomen in de landelijke basisnetten. Anders dan bij het landelijke basisnet wordt bij wegen niet gesproken over een plasbrandaandachtsgebied, maar over een zone van 30 m waarbinnen de oprichting van objecten ten behoeve van minder zelfredzame personen niet is toegestaan.

Bij nieuwe ontwikkelingen dient rekening te worden gehouden met de veiligheidszone (plaatsgebonden risico). Deze zone wordt gemeten vanaf het hart van de weg. Binnen de veiligheidszone is oprichting van nieuwe kwetsbare objecten niet toegestaan en nieuwe beperkt kwetsbare objecten mogen alleen in uitzonderingsgevallen worden opgericht.

Het plasbrandaandachtsgebied (PAG) is een zone van 30 m bij een weg en een spoorlijn en 25-40 m bij een waterweg (gemeten aan weerszijde vanaf de rechterraand van de rechterraan, vanaf de buitenste spoorstaaf en/of de waterlijn). Conform het Provinciaal Basisnet Groningen worden geen nieuwe objecten ten behoeve van minder zeldzame personen binnen deze zone toegestaan.

Het GR-aandachtsgebied is een gebied tot 200 m van de weg. Bij nieuwe ontwikkelingen binnen dit gebied geldt een onderzoeksplicht ten aanzien van het groepsrisico. Bij spoorwegen geldt op grond van het provinciaal Basisnet een onderzoeksplicht bij ontwikkelingen binnen 200 m of 1.500 m van de spoorlijn.

In het plangebied liggen rijks- en provinciale wegen waarover vervoer van gevaarlijke stoffen plaatsvindt. Deze wegen zijn benoemd in het Basisnet Groningen waarbij tevens de beperkingen zijn aangegeven.

Weg	Nationaal/provinciaal basisnet	Veiligheidszone (m)	30 m-zone (PAG)	Gr-aandachtsgebied (m)
A28	Nationaal	20	Ja	200
N860	Provinciaal	-	Ja	200
N861	Provinciaal	-	Ja	200
Spoor Groningen-Delfzijl	Nationaal	11	Ja	1.500
Spoor Groningen - Duitse grens	Nationaal	11	Ja	1.500
Spoorboog	Nationaal	11	Ja	1.500

In het plangebied ligt eveneens een waterweg waarover vervoer van gevaarlijke stoffen plaatsvindt, het Noord-Willemskanaal.

In het Basisnet water staat dat over dit kanaal weinig vervoer van gevaarlijke stoffen plaatsvindt. Gesteld is dat een plaatsgebonden risicocontour (10^{-6}) niet aanwezig is en dat langs deze waterweg geen beperking voor bebouwing en/of een plicht tot de verantwoording van het groepsrisico gelden.

Uitgangspunten bestemmingsplan

De veiligheidszone van de spoorwegen (11 m) ligt grotendeels binnen de verkeersbestemming, waarbinnen de oprichting van (beperkt) kwetsbare objecten is uitgesloten. Slechts een zeer klein deel van deze zones valt binnen andere bestemmingen als Agrarisch (in ieder geval buiten bouwvlakken). Gelet op het vorenstaande, zijn er geen belemmeringen ten aanzien van het plaatsgebonden risico.

Het Plasbrandaandachtsgebied (30 m-zone) van de A28, N860, de N861 en van de spoorwegen is vanwege de beperkingen die gelden ten aanzien van het bouwen van objecten ten behoeve van minder zelfredzame personen opgenomen op de verbeelding en voorzien van een specifieke regeling.

Daarnaast geldt bij nieuwe ontwikkelingen binnen het groepsrisicoaandachtsgebied dat een verantwoording van het groepsrisico dient plaats te vinden (zie paragraaf 5.5.6).

5.5.4 Buisleidingen

Op 1 januari 2011 is het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) in werking getreden met de bijbehorende Regeling externe veiligheid buisleidingen (Revb). Dit besluit omvat de nieuwe regelgeving op het gebied van buisleidingen waardoor gevaarlijke stoffen worden vervoerd.

Op grond van de wetgeving dienen de belemmeringsstrook (5 m, bij aardgastransportleidingen met een druk van minder dan 40 bar bedraagt deze zone 4 m), de plaatsgebonden risicocontour (10^{-6}) en het invloedsgebied van het groepsrisico (1%-letaliteitsgrens) in acht te worden gehouden bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Naast de bovengenoemde wet- en regelgeving heeft Ministerie van Infrastructuur en Milieu de Structuurvisie buisleidingen 2012 - 2035 opgesteld (definitief november 2012). Dit rapport bevat een langetermijnvisie op het buisleidingstransport van gevaarlijke stoffen (gas, olie, chemicaliën en CO₂), zoals de reservering van ruimte voor toekomstige buisleidingen. Het Ministerie van I&M heeft daarbij een visiekaart ontwikkeld met de hoofdverbindingen die van nationaal belang zijn.

In het plangebied liggen de volgende buisleidingen.

Leiding	Belemmeringenstrook (in m)	PR (10 ⁻⁶ in m)	GR (invloedsgebied in m)
N-505-41 (Gasunie)	5	-	140
A-540-03 (Gasunie)	5	-	170
N-505-39 (Gasunie)	5	-	140
N-508-01 (Gasunie)	5	-	140
N-507-36 (Gasunie)	5	-	80
A-540-02 (Gasunie)	5	-	170
A-540-01 (Gaunie)	5	-	250

In het plangebied zijn geen reserveringstroken opgenomen ten behoeve van de ontwikkeling van de nieuwe buisleidingeninfrastructuur.

Uitgangspunten bestemmingsplan

Vanwege de beperkingen die de belemmeringenstrook met zich meebrengt ten aanzien van de oprichting van bebouwing, zijn op de verbeelding de leidingen inclusief de bijbehorende afstanden weergegeven. Daarbij is in de regels een passende regeling opgenomen.

Conform het Besluit externe veiligheid buisleidingen en het Besluit externe veiligheid inrichtingen dient in ruimtelijke plannen invulling te worden gegeven aan de verantwoordingsplicht van het groepsrisico. Hiervoor wordt verwezen naar paragraaf 5.5.6.

5.5.5 Groningen Airport Eelde

In de gemeente Tynaarlo ligt Groningen Airport Eelde. In 2012 is goedkeuring gegeven aan de verlenging van de landingsbaan. De invloed van dit vliegveld ten aanzien van het aspect externe veiligheid reikt tot in het onderhavig plangebied.

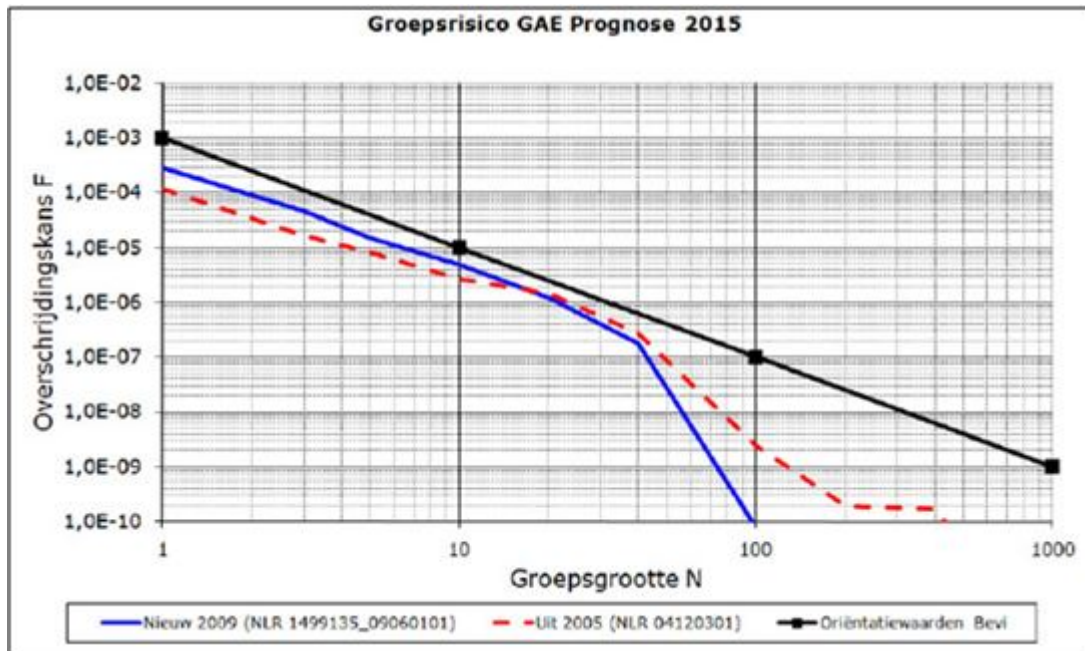
De externe veiligheid hangt in dit geval onder meer samen met het aantal vliegtuigbewegingen per vliegtuigtype en de daarbij behorende kans op overlijden van personen in de omgeving bij een ongeval met een vliegtuig. Dit is van toepassing op zowel individuele personen (plaatsgebonden risico) als groepen personen (groepsrisico).

In het kader van de baanverlenging van het vliegveld zijn externe veiligheidsberekeningen verricht (Adecs Airinfra; rapport 'Actualisatie berekeningen voor geluid, luchtkwaliteit en externe veiligheid'; kenmerk: v&w090726.rap/kd; november 2009).

Uit de risicoberekeningen komt naar voren dat een deel van het onderhavig plangebied binnen de plaatsgebonden risicocontouren van het vliegveld ligt (zie navolgende figuur). Binnen deze contouren is de oprichting van kwetsbare objecten (onder andere woningen) niet toegestaan.

Daarnaast is ook een berekening gemaakt van het groepsrisico. Hieruit is naar voren gekomen dat het groepsrisico onder de oriëntatiewaarde ligt (zie navolgende figuur).

Uitgangspunten bestemmingsplan

Vanwege de beperkingen die de plaatsgebonden risicocontour (10^{-6}) met zich meebrengt, is deze zone in onderhavig plan voorzien van een juridische regeling.

Aanvullend wordt hierbij opgemerkt dat op dit moment het planologisch verankeren van de plaatsgebonden risicocontour (10^{-6}) rond het vliegveld niet is verplicht. Echter vanuit het oogpunt van een goede ruimtelijke ordening is ervoor gekozen deze contour wel op te nemen.

5.5.6 Verantwoording

Zoals reeds is opgemerkt dient bij nieuwe (ruimtelijke) besluiten binnen het invloedsgebied van risicovolle objecten invulling te worden gegeven aan de wettelijke verantwoordingsplicht van het groepsrisico. Het voorliggend bestemmingsplan wordt hierbij aangemerkt als 'nieuw besluit'.

Het onderhavig plangebied ligt binnen het invloedsgebied van verscheidene risicobronnen. Aangezien het voorliggend bestemmingsplan betrekking heeft op het landelijk gebied (een dunbevolkt gebied) is de personendichtheid binnen het invloedsgebied van de risicovolle objecten in zijn algemeenheid laag en daarmee ook het groepsrisico. Tevens zal met het oog op de conserverende aard van dit bestemmingsplan er niet/nauwelijks een verandering in het groepsrisico optreden. Wanneer nieuwe ontwikkelingen binnen het invloedsgebied plaatsvinden, dient te allen tijde invulling te worden gegeven aan de verantwoordingsplicht.

Als onderdeel van de wettelijke verantwoordingsplicht heeft de regionale brandweer de aspecten zelfredzaamheid en bestrijdbaarheid beoordeeld.

Het Steunpunt externe veiligheid is in het kader van de Beheersverordening Buitengebied Haren voor dit onderdeel om advies gevraagd. Betreffend advies is als bijlage aan het plan toegevoegd.

De plangrens van voorliggend bestemmingsplan is op een aantal punten gewijzigd ten opzichte van de plangrens van de beheersverordening. De gebieden die zijn toegevoegd zijn gelegen binnen de invloedsgebieden van risicobronnen. Om deze reden zijn nieuwe berekeningen uitgevoerd. De conclusie hiervan is dat het berekende groepsrisico identiek is aan het groepsrisico zoals berekend voor de beheersverordening. De resultaten van het onderzoek zijn voorgelegd aan de Veiligheidsregio Groningen, die te kennen heeft gegeven dat hiermee het groepsrisico voldoende is onderzocht. De resultaten van het onderzoek en de reactie van de Veiligheidsregio zijn als bijlagen aan het plan toegevoegd.

5.6 PlanMER

Inleiding

De gemeente Haren streeft in het landelijk gebied naar (economische) vitaliteit en leefbaarheid, waarbij ingeval van nieuwe functies en ontwikkelingen de kernkwaliteiten van het landelijke gebied minimaal worden behouden en waar mogelijk worden versterkt. Het nieuwe ruimtelijk beleid van de gemeente kenmerkt zich door een ontwikkelingsgericht karakter. Binnen en rondom het plangebied zijn Natura 2000-gebieden aanwezig. Bovendien vormt het bestemmingsplan Buitengebied het kader voor mogelijke m.e.r.-(beoordelings)plichtige activiteiten. Om deze redenen zijn voorafgaand aan het ontwerpbestemmingsplan een passende beoordeling en een planMER (planmilieueffectrapport) gemaakt.

De milieueffectrapportage is bedoeld om bij de voorbereiding van het bestemmingsplan de verwachte milieueffecten die van belang zijn voor de besluitvorming, in beeld te brengen. De m.e.r. is er op gericht inzicht te krijgen in de verwachte milieueffecten van vooral de m.e.r.-(beoordelings)plichtige activiteiten waarvoor het bestemmingsplan het kader vormt, maar is niet tot alleen deze activiteiten beperkt. In samenhang met de niet-m.e.r.-(beoordelings)plichtige activiteiten dient ook inzicht te worden verkregen in de schaal waarop milieueffecten van de verschillende activiteiten elkaar kunnen versterken of verzwakken (de zogenoemde cumulatie).

Belangrijk bij het opstellen van het MER voor een bestemmingsplan is een goede beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit (het opstellen van het bestemmingsplan) wordt beoogd. Daarbij dienen ook alternatieven voor de voorgenomen activiteit die redelijkerwijs in beschouwing kunnen worden genomen, te worden beschreven en de motivering van de keuze voor de in de beschouwing genomen alternatieven. Het plangebied voor het MER is

overeenkomstig het plangebied voor het bestemmingsplan: het landelijk gebied van de gemeente, zonder inbegrip van de stedelijke gebieden van de dorpen (zie overzichtskaart).

Het voornemen in de zin van het planMER betreft het opstellen van het bestemmingsplan Buitengebied Haren. Binnen het bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Haren worden naast overige voorkomende functies in het plangebied zoals bedrijvigheid, wonen, recreatie, mogelijkheden geboden voor land- en tuinbouw, recreatie en natuur.

Concreet betekent dit dat het bestemmingsplan kaderstellend is voor de volgende activiteiten die mogelijk m.e.r.-(beoordelings)plichtig zijn:

1. (intensieve) veehouderij;
2. landinrichting/realisatie nieuwe natuur/Natuurnetwerk Nederland.

De eindconclusie uit het MER luidt dat het voornemen (worstcasescenario) negatieve effecten kan hebben op de aspecten Natura 2000, overige natuur en in mindere mate ook op bodem, water, klimaat en landschap.

De belangrijkste oorzaken van de negatieve effecten van het voornemen zijn met name een toename van ammoniakdepositie ten gevolge van uitbreidingen in de veehouderij. Naast negatieve effecten op Natura 2000 heeft ammoniakdepositie ook licht negatieve effecten op de overige natuur, bodem en water. Het bestemmingsplan zal daarom een instrumentarium moeten bevatten waarmee significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden worden voorkomen.

In het bestemmingsplan is een regeling opgenomen naar aanleiding van de inwerkingtreding van de Programmatische aanpak stikstof (hierna PAS). Dit programma is op 1 juli 2015 in werking getreden en is vastgesteld voor een duur van zes jaar. In het programma zijn maatregelen opgenomen die enerzijds zorgen voor een daling van de stikstofdepositie (brongerichte maatregelen) en anderzijds bijdragen aan het herstel van de natuurkwaliteit in Natura 2000-gebieden (gebiedsgerichte maatregelen). Hierdoor ontstaat ruimte voor nieuwe economische ontwikkelingen. Deze ruimte wordt 'depositieruimte' genoemd. Een deel van de 'depositieruimte' wordt ter beschikking gesteld voor nieuwe ontwikkelingen. Deze ruimte is de 'ontwikkelingsruimte'. Bij vergunningverlening op grond van artikel 19d, eerste lid, Nbw wordt deze 'ontwikkelingsruimte' aan het betrokken project of de andere handeling 'toegedeeld'. Verder geldt voor geringere deposities op grond van het Besluit grenswaarden programmatische aanpak stikstof (hierna Besluit PAS) een vrijstelling van de vergunningplicht. Voor deze deposities is een deel van de beschikbare depositieruimte gereserveerd (artikel 19kh, zevende lid, Nbw).

De regeling die in het bestemmingsplan is opgenomen maakt toename van de ammoniakemissie vanuit een agrarisch bedrijf mogelijk indien de depositie die gepaard gaat met deze toename onder de grenswaarde zoals is opgenomen in het Besluit grenswaarden

programmatische aanpak stikstof blijft. Door deze regeling zullen er geen significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden optreden. Hiermee wordt het bestemmingsplan uitvoerbaar.

Het MER zal gelijktijdig met het ontwerpbestemmingsplan ter inzage worden gelegd.

Hoofdstuk 6 Planbeschrijving

6.1 Juridische opzet

Belangrijkste uitgangspunten bij het opstellen van de regels zijn:

- het tot stand brengen van een heldere opbouw van de regels in hun geheel en de opbouw per (doel)regel;
- de bestaande regelgeving toetsen op noodzaak en deze actualiseren en waar mogelijk specificeren;
- opnemen van nieuw beleid in de regels;
- aangesloten is bij de systematiek van de Standaard Vergelijkbare Bestemmingsplannen 2012 (SVBP 2012). Paragraaf 6.2 beschrijft de gebruikte bestemmingen. Hier worden zowel de regels als de weergave van de bestemmingen op de verbeelding beschreven. De beschrijving geeft aan hoe de regeling moet worden geïnterpreteerd. Ten slotte worden in paragraaf 6.3 de algemene regels en de overgangs- en slotregels besproken.

In de regeling van het bestemmingsplan is aangesloten bij de uitgangspunten zoals verwoord in de kadernota. Hierbij is rekening gehouden met de bestaande rechten en het rijksbeleid en provinciaal en gemeentelijk beleid.

Opzet regels

In hoofdlijnen is gekozen voor een opzet waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen enerzijds het feitelijke gebruik van de gronden en opstallen (de functies, bestemmingen) en anderzijds de te beschermen waarden. Het feitelijke gebruik wordt geregeld in de vorm van bestemmingen, de waarden worden geregeld in de vorm van dubbelbestemmingen en aanduidingen. Voordeel is dat daarmee de opbouw van de verschillende doelbestemmingen goed op elkaar is afgestemd en de opbouw per doelbestemming inzichtelijker wordt.

De bestemmingsomschrijving geeft aan dat de op de verbeelding aangewezen gronden zijn bestemd voor: de hoofdfunctie en de overige functies.

Voor de maatvoering van gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, zijn per bestemming bouwregels opgenomen. Verder zijn nadere eisen, afwijking bouwmogelijkheden en specifieke gebruiksregels met de bijbehorende afwijking opgenomen. De artikelen sluiten zo nodig af met wijzigingsbevoegdheden en omgevingsvergunningen voor werken of werkzaamheden.

6.2 Bestemmingen

De bestemmingen zijn vastgelegd in de regels en op de verbeelding. Samen geeft dit de regels voor gebruik en bebouwing van de grond. De bestemmingen worden hierna besproken.

6.2.1 Agrarisch met waarden

De bestaande agrarische bedrijven en de daarbij behorende agrarische gronden en de overige agrarische gronden krijgen de bestemming Agrarisch met waarden. Binnen de bestemming Agrarisch met waarden is de uitoefening van het grondgebonden agrarisch bedrijf toegestaan. Definitie van een grondgebonden agrarisch bedrijf is: 'een agrarisch bedrijf, waarbij hoofdzakelijk gebruik wordt gemaakt van open grond, waaronder productiegerichte paardenhouderijen worden begrepen'. Een agrarisch bedrijf is een bedrijf dat is gericht op het voortbrengen van producten door middel van het telen van gewassen en/of door middel van het houden van dieren, met inbegrip van een productiegerichte paardenhouderij. Intensieve veehouderijen komen in het buitengebied van Haren niet voor.

Naast de agrarische bedrijfsvoering dienen binnen de bestemming de landschappelijke, cultuurhistorische en natuurlijke waarden te worden beschermd. De gronden zijn tevens bestemd voor cultuurgrond, extensieve dagrecreatie en groenvoorzieningen. De definitie van cultuurgrond is: 'grasland, akkerbouw- en tuinbouwgronden, die bedrijfsmatig in gebruik zijn, alsook gronden waarop hobbymatig dieren worden gehouden'. De gronden binnen deze bestemming zijn dan ook voornamelijk bedoeld voor de uitoefening van het agrarisch bedrijf en het bieden van een mogelijkheid om hobbymatig dieren te laten grazen. De gronden zijn nadrukkelijk niet bedoeld voor het gebruik als volkstuin of tuinen bij woonbestemmingen, met uitzondering van de gronden binnen het bouwvlak en voor de naar de weg gekeerde bouwgrond die (nagenoeg) evenwijdig loopt aan de voorgevel van de bedrijfswoning.

Een belangrijke landschappelijke waarde is de openheid van het gebied. Hiermee wordt met name het ontbreken van obstakels, zoals bebouwing in het gebied, bedoeld. Het handhaven c.q. verbeteren van deze kwaliteit (openheid van dit gebied) vormt een belangrijke beleidsdoelstelling in dit bestemmingsplan. Het betreft hier een voortzetting van het beleid zoals dat in het bestemmingsplan Buitengebied 1990 en in de beheersverordening voor het buitengebied is opgenomen.

Gebruiksgerichte paardenhouderijen (die zijn gericht op het africhten en trainen van paarden, het bieden van stalruimte voor paarden en het geven van instructie aan derden over paarden, geen maneges), paardenpensions en agrarische onderzoeksinstituten zijn bestemd als Agrarisch

- Agrarisch aanverwant. Daarnaast zijn ook de dienstverlenende agrarische bedrijven en kwekerijen van een specifieke bestemming voorzien.

Bouwmogelijkheden

De bebouwing ten behoeve van het agrarische bedrijf dient te worden geconcentreerd binnen het bouwvlak. Ook kuilvoerplaten, mestplaten, sleufsilos moeten binnen het bouwvlak worden gerealiseerd. De bestaande (legale) opslagplaten en silos zijn wel toegestaan en hebben een specifieke aanduiding gekregen. Burgemeester en wethouders kunnen het bestemmingsplan wijzigen in die zin dat het bouwvlak wordt vergroot tot 1,5 ha. In de regels zijn voorwaarden opgenomen waaronder deze wijziging mogelijk gemaakt zou kunnen worden. Hierbij geldt onder meer dat de maatwerkmethode wordt gevolgd. Het doel van deze methode is middels overleg via keukentafelgesprekken bedrijfsniveau overeenstemming te bereiken over omvang, situering en inrichting van het bouwperceel. Dit dient vervolgens vastgelegd te worden in een erfinrichtingsplan. De uitvoering van dit plan dient te worden geborgd in het wijzigingsplan.

Afwijkende stalvormen zoals serre- en boogstallen zijn op grond van dit bestemmingsplan niet toegestaan. Vanuit oogpunt van behoud van landschappelijke waarden zal het al dan niet toestaan van het bouwen van een dergelijke stal situationeel (buitenplans) worden beoordeeld.

Voor de aanverwante agrarische bedrijven, dienstverlenende agrarische bedrijven en de kwekerijen geldt dat de oppervlakte aan bebouwing, zoals deze aanwezig was op het moment van inwerkingtreding van de Provinciale Omgevingsverordening (17 juni 2009), met ten hoogste 20% kan worden uitgebreid middels een binnenplanse afwijking.

Schuilstallen

Voor schuilstallen is in de bestemming Agrarisch met waarden een afwijkingsmogelijkheid opgenomen op basis van de Beleidsnotitie schuilstallen. Het maximale oppervlak en de maximale hoogte van schuilstallen voor het hobbymatig houden van vee is overeenkomstig de Omgevingsverordening Groningen in de regels opgenomen (maximaal 25 m² en 3 m hoog).

6.2.2 Niet-agrarische bedrijvigheid

Voor niet-agrarische bedrijvigheid, zoals bedrijven, kantoren, maatschappelijke voorzieningen en maneges, geldt dat de oppervlakte aan bebouwing zoals deze aanwezig was op het moment van inwerkingtreding van de Provinciale Omgevingsverordening (17 juni 2009) met ten hoogste 20% kan worden uitgebreid, hiertoe kan een omgevingsvergunning voor het binnenplans afwijken van het bestemmingsplan te worden verleend.

6.2.3 Natuur

Naast de bestaande natuur in de Natura 2000-gebieden wordt ook de bestaande natuur gelegen binnen het Natuur Netwerk Nederland (NNN) en gronden die zijn gelegen binnen het NNN en in eigendom zijn van een natuurbeherende instantie of van de provincie in het bestemmingsplan bestemd als Natuur - 1. Als de gronden nog niet in eigendom zijn van natuurbeherende instanties en ook niet als natuur zijn ingericht, maar er sprake is van agrarisch gebruik, zijn de gronden bestemd als Agrarisch met waarden. Er is een algemene wijzigingsbevoegdheid opgenomen om de bestemming van gronden die deel uitmaken van het NNN, dan wel door de provincie zijn aangewezen als zoekgebied robuuste verbindingzone te wijzigen in de bestemming Natuur - 1.

De gronden die geen deel uitmaken van het NNN of de Natura 2000-gebieden hebben uitsluitend een natuurbestemming (Natuur) gekregen indien dit bestaande natuur betreft. Veelal zijn deze gronden in de vigerende beheersverordening reeds bestemd als Natuur.

De natuurbestemmingen zijn bedoeld voor het behoud, herstel en ontwikkeling van landschappelijke, cultuurhistorische, natuurlijke en aardkundige waarden, bos, bebossing en bosbouw. Tevens is recreatief medegebruik mogelijk. De bestemming recreatief medegebruik is beperkt tot de inrichting en het gebruik van dagrecreatieve voorzieningen in de vorm van voet-, fiets- en ruiterspaden en picknickplaatsen en daarmee gelijk te stellen voorzieningen.

Binnen de bestemmingen geldt een omgevingsvergunningplicht voor het uitvoeren van bepaalde werken, geen bouwwerken zijnde, of van werkzaamheden, zoals het afgraven, ophogen of egaliseren van gronden.

6.2.4 Recreatie

De verblijfsrecreatieve voorzieningen in het buitengebied zijn bestemd als Recreatie – Verblijfsrecreatie. Deze bestemming heeft betrekking op een kampeerterrein en een pension. Deze functies zijn specifiek aangeduid en kennen beide een eigen bouwregeling. In tegenstelling tot kleinschalige kampeertreinen zijn op het kampeerterrein binnen deze bestemming wel stacaravans toegestaan.

De recreatiewoningen binnen de gemeente liggen voornamelijk binnen de natuurgebieden en zijn voorzien van een specifieke aanduiding in de bestemmingen Natuur en Agrarisch met waarden. Dit betreffen de Recreatiewoningen aan de Lutsborgsweg bij Sassenhein, Velakkersweg, Duinweg en Boerlaan.

De volkstuinten in het plangebied zijn voorzien van een specifieke recreatiebestemming.

6.2.5 Sport

Sportterreinen en ijsbanen bij Noordlaren en Onnen zijn bestemd als Sport. De bestaande golfbaan is bestemd als Sport met een aanduiding 'golfbaan'. De gronden binnen deze aanduiding zijn tevens bestemd voor het behoud, het herstel en de ontwikkeling van landschappelijke, cultuurhistorische, natuurlijke en aardkundige waarden van het natuurgebied waarin de golfbaan is gelegen. Gebouwen en overkappingen ten behoeve van de golfbaan mogen uitsluitend binnen een bouwvlak worden gebouwd. Daarnaast geldt er een omgevingsvergunningverplichting voor het uitvoeren van bepaalde werken of werkzaamheden op de golfbaan.

6.2.6 Verkeer

Het wegverkeer is bestemd als Verkeer en de spoorwegen zijn bestemd als Verkeer - Railverkeer.

Binnen de bestemming Verkeer zijn wegen, voet- en fietspaden, parkeervoorzieningen evenals bruggen en andere kunstwerken, water, nutsvoorzieningen, groenvoorzieningen en bermen toegelaten.

Het aantal rijstroken mag binnen de bestemming niet worden uitgebreid.

Binnen de bestemming Verkeer – Railverkeer zijn onder meer spoorwegen, lijnwerkplaatsen en rangeerterreinen toegelaten.

6.2.7 Water

De hoofdwatergangen zijn bestemd als Water. Verder is water binnen alle bestemmingen, zoals Agrarisch met waarden en Natuur toegelaten op basis van de bestemmingsomschrijving. De gronden binnen de bestemming Water zijn bedoeld voor water, oeverstroken en extensief dagrecreatief medegebruik.

6.2.8 Wonen

De voor 'wonen' bestemde gronden zijn bestemd voor wonen al dan niet in combinatie met aan huis verbonden beroepen en bed and breakfast.

Er is onderscheid gemaakt in twee woonbestemmingen: Wonen – 1 en Wonen – 2.

Binnen Wonen – 1 zijn uitsluitend vrijstaande woningen toegestaan. Binnen Wonen – 2 mogen de woningen aaneen worden gebouwd. De oppervlakte van de woningen mag ten hoogste de in de verbeelding aangegeven oppervlakte bedragen, dan wel niet meer dan de bestaande oppervlakte, vermeerderd met 20%. De totale oppervlakte van woningen inclusief de

oppervlakte van bijgebouwen mag in totaal nooit meer dan 300 m² bedragen, tenzij deze oppervlakte in de bestaande situatie al meer bedraagt, in dat geval is de bestaande oppervlakte toegestaan, uitbreiding hiervan is niet mogelijk.

In het plan zijn geen regels opgenomen voor het bouwen van aan- en uitbouwen, deze worden als onderdeel van het hoofdgebouw aangemerkt, de regeling van het hoofdgebouw is dan ook hierop van toepassing. Voor (al dan niet vrijstaande) bijgebouwen geldt wel een afzonderlijke regeling, de oppervlakte van bijgebouwen mag niet meer bedragen dan 50 m², dan wel niet meer dan de bestaande oppervlakte indien deze meer bedraagt.

Bed and breakfast is bij een woning toegestaan. Het vloeroppervlak ten dienste van deze activiteiten bedraagt niet meer dan 30% van het bestaande vloeroppervlak van de woning waarbij de totale oppervlakte ten hoogste 45 m² bedraagt. Voorzieningen ten behoeve van bed and breakfast zijn bij recht uitsluitend in het hoofdgebouw (de woning) toegestaan. Bij afwijking zijn meer kamers en bed and breakfast in vrijstaande bijgebouwen toegestaan.

Om versterking te voorkomen en de landschappelijke waarden te behouden wordt nieuwvestiging van woningen op nieuwe locaties in het bestemmingsplan uitgesloten. De gemeente ziet echter wel kansen voor nieuwe woningbouw als dat een kwaliteitsimpuls oplevert voor de locatie en de omgeving. Daarbij hecht de gemeente erg aan de van oudsher kenmerkende koppeling tussen woning en landschap. Voorbeelden hiervan zijn de ontwikkeling van nieuwe landgoederen, bijzondere woonmilieus (bijvoorbeeld een buitenplaats), splitsing van voormalige agrarische bebouwing of vervangende nieuwbouw.

Ingeval van landgoederen en buitenplaatsen gaat het om zodanig bijzondere initiatieven, dat een regeling in het bestemmingsplan dan ook niet passend is. De gemeente wil uitsluitend op grond van een afgewogen ruimtelijke visie medewerking verlenen aan dergelijke initiatieven.

6.2.9 Overige thema's

Houtteelt

In de Omgevingsverordening van de provincie Groningen (artikel 4.25) is vermeld dat een bestemmingsplan dat betrekking heeft op een gebied buiten de in bijlage 12, kaart 6a aangegeven bosontwikkelingszones, niet voorziet in nieuwe houtteelt en de aanleg van nieuw bos. Daarnaast is ook in de Omgevingsverordening vermeld dat de openheid en het reliëf van de essen moet worden beschermd (onder meer door nieuwe houtteelt uit te sluiten), tenzij het gaat om versterking van de landschappelijke waarden. Vorenstaande betekent dat nieuwe houtteelt wordt uitgesloten, omdat in Haren geen bosontwikkelingszone is gelegen. De bestaande percelen welke worden gebruikt voor houtteelt, zijn bestemd als Agrarisch – Kwekerij.

Paardenbakken

De gemeente wil paardenbakken (waaronder tevens paddocks worden gerekend) niet zonder meer toestaan. Binnen de bestemmingen Agrarisch – Agrarisch aanverwant (paardenhouderijen) en Agrarisch – Bedrijf en Sport – Manege zijn paardenbakken voor bedrijfsmatig gebruik bij recht toegestaan. De bestaande legale paardenbakken gelegen binnen de overige bestemmingsvlakken zijn tevens toegestaan. In de bestemming Agrarisch met waarden zijn de vergunde paardenbakken van een aanduiding voorzien. De ‘illegale’ paardenbakken worden middels het onderhavige plan niet gelegaliseerd.

Paardenbakken kunnen in vorengenoemde bestemmingen onder voorwaarden worden toegestaan. De voorwaarden zijn zowel verwoord in de bouwregels (de bouwhoogte van omheiningen) als in de gebruiksregels (bijvoorbeeld de afstand tot naastgelegen woningen). Het bouwen ten behoeve van paardenbakken alleen is toegestaan indien de paardenbak voldoet aan de gebruiksregels.

Buiten deze bestemmingen zijn paardenbakken niet toegestaan. Omdat het gebruik van de gronden ten behoeve van paardenbakken is uitgesloten, is bebouwing (omheiningen) ten behoeve van een paardenbak ook niet toegestaan.

De gemeente wil nieuwe hobbymatige paardenbakken toestaan voor zover dat geen afbreuk doet aan de verschijningsvorm van het waardevolle buitengebied. Hiervoor is de ‘Beleidsnota paardenbakken gemeente Haren’ opgesteld. De inhoud van deze beleidsnotitie is verwerkt in dit bestemmingsplan. Op basis van dit bestemmingsplan is het onder voorwaarden mogelijk om een hobbymatige paardenbak bij een (bedrijfs)woning te realiseren. Dit betreft dan de paardenbak met de daarbij behorende omheining. Gelet op de impact die dit kan hebben op de directe omgeving (zowel nabijgelegen woningen als het landschap) is regulering gewenst. Hoewel het behouden en beschermen van de verschijningsvorm van het landschap vooropstaat (in veel gevallen de openheid van het gebied zonder aanwezige bebouwing), is ervoor gekozen realisering van een paardenbak op gronden met de bestemming Agrarisch met waarden die aan een bestemming met een woning grenzen onder voorwaarden mogelijk te maken. Om de doelstelling van de bestemming Agrarisch met waarden niet uit het oog te verliezen, is het gebruikmaken van de afwijkingsbevoegdheid aan strenge voorwaarden gebonden. De noodzaak om een paardenbak op gronden met de bestemming Agrarisch met waarden te realiseren moet worden aangetoond om de binnenplanse afwijkingsbevoegdheid te kunnen gebruiken. Daarnaast kan er onder voorwaarden medewerking worden verleend aan het mogelijk maken van een hobbymatige paardenbak binnen de bestemming ‘Agrarisch - Agrarisch dienstverlenend’.

De 'Beleidsnota paardenbakken gemeente Haren' heeft een aanvullende (verduidelijkende) werking op dit bestemmingsplan en is als bijlage aan dit bestemmingsplan toegevoegd.

Gebouwde monumenten

De gemeentelijke monumenten en rijksmonumenten zijn van een aanduiding voorzien. Bij de regels zijn twee lijsten opgenomen, waarop is aangegeven om welke monumenten het gaat. De beheersverordening bevat overigens niet een beschermende regeling. Dat loopt via de Monumentenwet of de gemeentelijke Erfgoedverordening Haren.

Karakteristieken

Zoals in paragraaf 5.1.2 is vermeld, heeft de gemeente de karakteristieke bebouwing in het buitengebied in beeld gebracht. In het bestemmingsplan zijn regels opgenomen ter bescherming van deze karakteristieke bebouwing. Zo mogen de goot- en bouwhoogte, nokrichting, dakhelling en de oppervlakte van de karakteristieke gebouwen niet worden gewijzigd. Daarnaast geldt er een omgevingsvergunningplicht voor het slopen van de karakteristieke gebouwen of delen daarvan.

Voormalige bedrijfsbebouwing

Conform het provinciaal beleid is de voormalige bedrijfsbebouwing in beeld gebracht. Het betreft hier gebouwen die na beëindiging van het bedrijf een nieuwe functie hebben gekregen. Volgens het provinciaal beleid is het niet toegestaan deze bebouwing uit te breiden. In de verbeelding is deze bebouwing voorzien van een aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - voormalige bedrijfsbebouwing'.

Archeologische waarden

In dit bestemmingsplan heeft een vertaling plaatsgevonden van de Nota Archeologiebeleid (zie paragraaf 5.1.1). Dit heeft geleid tot het opnemen van vier dubbelbestemmingen:

Waarde – Archeologie 2	behoud van archeologische waarden;
Waarde – Archeologie 3	behoud van archeologische waarden;
Waarde – Archeologie 4	behoud van archeologische (verwachtings)waarden;
Waarde – Archeologie 5	behoud van archeologische (verwachtings)waarden in rivier- en beekdalen.

In de regels is na te lezen voor welke werkzaamheden een vergunning nodig is en wanneer een vergunning kan worden verkregen.

Landschappelijke waarden

Op grond van de Provinciale Omgevingsverordening zijn een aantal dubbelbestemmingen en aanduidingen in het plan opgenomen. Deze hebben betrekking op specifieke landschappelijke en/of natuurlijke waarden. Het gaat om:

- diepe waterplassen (deze zijn in de bestemming Natuur van een aanduiding voorzien);
- karakteristieke waterlopen (deze waterlopen hebben een aparte bestemming Water – Karakteristieke waterloop gekregen);
- pingoruïnes (deze hebben de dubbelbestemming Waarde – Geomorfologie gekregen);
- glaciale ruggen (deze zijn voorzien van de dubbelbestemming Waarde – Reliëf);
- houtsingels in Gorecht (deze zijn voorzien van de dubbelbestemming Waarde – Houtsingel);
- de essen (deze zijn voorzien van de aanduiding 'overig – es');
- de beekdalen (deze zijn voorzien van de aanduiding 'overig – beekdal').

Ook zijn de waterbergingsgebieden voorzien van een dubbelbestemming.

In de Kadernota Buitengebied Haren (vastgesteld op 25 februari 2013) is in hoofdstuk 4 een gebiedsanalyse opgenomen. In deze gebiedsanalyse staat een beschrijving van de aanwezige landschappelijke waarden in het buitengebied van Haren. Betreffend hoofdstuk kan worden gebruikt als er zich kleinschalige initiatieven voordoen, welke passen binnen het bestemmingsplan, maar waarbij wel een landschappelijke afweging noodzakelijk is.

Recreatieterrein Onnenstaete

De groenstrook om het recreatieterrein Onnenstaete heeft de bestemming Groen – Waardevolle boomwallen gekregen. Binnen deze bestemming mag niet worden gebouwd en is een omgevingsvergunning vereist voor het kappen of rooien van bomen, houtwallen, houtsingels en hagen. Daarnaast mogen de gronden binnen deze bestemming niet worden gebruikt voor recreatieve doeleinden.

Beschermd dorpsgezicht

Het beschermd dorpsgezicht is van een dubbelbestemming voorzien. In de dubbelbestemming wordt verwezen naar de toelichting bij het besluit tot aanwijzing van het beschermd dorpsgezicht Rijksstraatweg.

Molenbiotoop

Ter bescherming van de vrije windvang is rond de molens in het buitengebied een zogenaamde 'molenbiotoop' opgenomen. In deze zone gelden beperkingen voor de bouwhoogte.

Grondwater

Vanwege de winning van grondwater komen er twee dubbelbestemmingen voor:

- Milieuzone – Grondwaterbeschermingsgebied;
- Milieuzone – Waterwingebied.

6.3 Algemene regels

In hoofdstuk 3 (Algemene regels) zijn regels opgenomen die gelden voor alle bestemmingen.

Anti-dubbeltelregel

Deze bepaling regelt dat grond die één keer in beschouwing is genomen voor het toestaan van bouwwerken, niet een tweede maal mag meetellen voor de toelaatbaarheid van andere bouwwerken, ook niet als die grond inmiddels tot een ander bouwperceel behoort. Op grond van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) dient deze bepaling in elk bestemmingsplan te worden opgenomen.

Algemene gebruiksregels

In de algemene gebruiksregels is beschreven welke vormen van gebruik in elk geval gelden als gebruik in strijd is met de bestemming. Hieronder valt onder andere het asfalteren van klinkerwegen en het verleggen en verharderen van zandwegen.

Algemene aanduidingsregels: gebiedsaanduidingen

In hoofdstuk 3 zijn ook de regels voor de gebiedsaanduidingen opgenomen. Dit zijn regels voor gebiedsaanduidingen die in meerdere bestemmingen voorkomen. De meest relevante gebiedsaanduidingen zijn in paragraaf 6.2.9 al besproken.

Afwijkingsbevoegdheden

Bij afwijking zijn onder andere de volgende zaken onder voorwaarden toegelaten:

- antennemasten;
- nutsvoorzieningen;
- beloop of profiel van wegen;
- windturbines;
- een kampeerterrein voor kleinschalige verblijfsrecreatie;
- het asfalteren van klinkerwegen en het verleggen en verharderen van zandwegen, mits geen afbreuk plaatsvindt van de cultuurhistorische waarden.

Daarnaast is een bevoegdheid opgenomen om af te wijken van de in het bestemmingsplan gegeven maten en afmetingen tot niet meer dan 10% van deze maten en afmetingen. Dit geldt uitsluitend voor de maten en afmetingen die 'bij recht' zijn toegestaan. Indien gebruik is gemaakt

van een specifieke afwijkingsbevoegdheid om maten en afmetingen te vergroten, kan niet nogmaals 10% hiervan worden afgeweken. Verder zijn een aantal bouwwerken uitgesloten van de bevoegdheid deze te vergroten, aangezien dit op grond van de provinciale verordening niet is toegestaan.

Wijzigingsbevoegdheden

Er is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen om gronden te wijzigen in de bestemming Natuur - 1. Daarnaast is er een wijzigingsbevoegdheid opgenomen voor het toekennen van een archeologische dubbelbestemming aan de gronden.

Overige regelingen

Hoofdstuk 4 bevat tot slot het overgangsrecht voor bouwwerken en het gebruik en de titel van het bestemmingsplan.

Hoofdstuk 7 Handhaving

Een actueel, helder en overzichtelijk beleidskader (in de vorm van actuele beleidsnota's en een actueel bestemmingsplan) vormt de basis voor een geloofwaardig handhavingsbeleid. In het vastgestelde Handhavingsplan gemeente Haren (2011-2014) van de gemeente staat over handhaving:

"Handhaven heeft voor ons een ruimere betekenis dan het opleggen van sancties. Wij verstaan onder handhaven elke activiteit, die er op gericht is de naleving van regels te bevorderen. Handhaven heeft daarmee een preventieve en een repressieve component. De activiteiten gericht op de vaststelling van een overtreding, duiden we aan met toezicht. Die definities komen overeen met de Handhavingsstrategie en werkwijze van de Wet algemene bepaling omgevingsrecht (Wabo) in de provincie Groningen (juni 2009)."

In het Handhavingsplan staat beschreven op welke wijze de gemeente handhaaft. Dat omvat dus ook het toezicht. Daarbij maakt de gemeente een onderscheid tussen handhaving van de omgevingsvergunning en de handhavingstaken die niet in de omgevingsvergunning opgaan. Met een actueel bestemmingsplan en een goede handhaving kunnen de kwaliteiten van het buitengebied worden beschermd en ruimtelijke ontwikkelingen worden gestuurd. Zowel burgers als de uitvoeringsambtenaar hebben behoefte aan een goed inzicht in wat er wel of niet in bepaalde omstandigheden is toegestaan.

Draagvlak is van essentieel belang voor de handhaving. Bij het opstellen van de kadernota en het bestemmingsplan is gezocht naar een breed maatschappelijk draagvlak. Het nieuwe ruimtelijk beleid is daartoe reeds meerdere malen onderwerp van overleg geweest met een klankbordgroep waarin vertegenwoordigers van diverse betrokken maatschappelijke organisaties zitting hebben. Verder hebben burgers en overige belanghebbenden de gelegenheid gehad hun zienswijze in te dienen (zie hoofdstuk 'maatschappelijke uitvoerbaarheid').

Handhaving heeft verder te maken met keuzes maken en daaraan vasthouden. In de kadernota staat omschreven dat de gemeente streeft naar een 'duurzame ruimtelijke kwaliteit'. Vertaald naar het thema handhaving houdt dit bijvoorbeeld in dat wanneer een aangevraagde ontwikkeling niet past binnen het beleid, de gemeente daaraan niet zal meewerken. Dit betekent ook dat illegale situaties niet zullen worden gedoogd. Alleen op deze wijze kan de doelstelling met het nieuwe beleid daadwerkelijk worden gerealiseerd.

Met de kadernota en het bestemmingsplan worden er nieuwe richtlijnen gegeven om de kwaliteit in het buitengebied te behouden. De gemeente zal erop toezien dat de feitelijke situatie in overeenstemming is met het bestemmingsplan. Ter illustratie, indien tuinen worden

uitgebreid, waarbij sprake is van strijdigheid met het bestemmingsplan, zal de eigenaar worden verzocht de betreffende gronden terug te brengen naar de oorspronkelijke staat. Het betreffen hier een voorbeeld, maar er kunnen zich uiteraard veel meer ongewenste ruimtelijke ontwikkelingen voordoen, waarbij sprake is van strijdigheid met het vigerend bestemmingsplan.

Hoofdstuk 8 Economische uitvoerbaarheid

Dit plan heeft in de eerste plaats met name tot doel de bestaande situatie te actualiseren. De kosten voor het opstellen van dit plan komen voor rekening van de gemeente.

Nieuwe ontwikkelingen

In het plan worden een aantal kleinschalige ontwikkelingsmogelijkheden geboden voor met name de agrariërs. Deze ontwikkelingen kunnen hoofdzakelijk mogelijk worden gemaakt door middel van het afwijken van bouw- en/of gebruiksregels of het toepassen van een wijzigingsbevoegdheid. Het betreft in alle gevallen particulier initiatief waaraan in beginsel geen kosten voor de gemeente zijn verbonden, afgezien van kosten van het ambtelijk apparaat voor de begeleiding en toetsing van aanvragen. Deze laatste kosten worden door middel van leges gedekt.

Mochten er andere kosten zijn die op grond van artikel 6.13 Wro dienen te worden verhaald, dan zal uitsluitend worden meegewerkt aan de afwijking of wijziging nadat een exploitatieovereenkomst is gesloten.

Tegemoetkoming in schade

De enige kosten die verder uit dit plan kunnen voortvloeien, zijn tegemoetkomingen in schade. Deze zijn op voorhand niet uit te sluiten. De gemeente zal daarom bij iedere aanvraag bezien of er tegemoetkoming in schade kan ontstaan. Indien dit het geval kan zijn, zal met de belanghebbende aanvrager een overeenkomst worden gesloten zoals bedoeld in artikel 6.4a van de Wro. Daarmee kan worden voorkomen dat de gemeenschap de kosten moet betalen die worden gemaakt in het belang van de aanvrager.

Geen exploitatieplan

Gezien het vorenstaande is een exploitatieplan voor dit bestemmingsplan niet nodig. Mochten zich in de toekomst toch ontwikkelingen voordoen waarbij de gemeente kosten moet maken, dan zullen die uitsluitend onder de wijzigingsbevoegdheden vallen. Er zal dan worden bezien of er een kostenverhaalovereenkomst kan worden gesloten. In het uiterste geval kan worden overwogen om bij wijzigingsbevoegdheden een exploitatieplan vast te stellen.

Hoofdstuk 9 Maatschappelijke uitvoerbaarheid

Voor het opstellen van het onderhavige bestemmingsplan, is een kadernota opgesteld. De kadernota vormt het brede afwegingskader voor alle ontwikkelingen in het buitengebied voor de komende jaren. De kadernota is richtinggevend geweest voor het onderhavige bestemmingsplan.

Op 5 juni 2012 hebben Burgemeester en wethouders van de gemeente Haren ingestemd met het ontwerp van de Kadernota buitengebied. De kadernota is vervolgens op grond van de gemeentelijke inspraakverordening ter inzage gelegd (van 15 juni 2012 tot en met 26 juli 2012). De resultaten van de inspraak en het overleg met daarbij de wijze waarop de reacties verwerkt zijn in de definitieve kadernota, zijn weergegeven in de inspraak- en overlegnotitie. De inspraak- en overlegnotitie en de definitieve kadernota zijn op 25 februari 2013 vastgesteld.

Het voorontwerp van het bestemmingsplan Buitengebied Haren heeft vanaf 7 november 2014 gedurende zes weken voor eenieder ter inzage gelegen op het gemeentehuis en via www.ruimtelijkeplannen.nl. Tijdens deze termijn kon een ieder schriftelijk of mondeling een inspraakreactie indienen. Op 5 november 2014 is er een kennisgeving van het voorontwerp bestemmingsplan naar de vooroverlegpartners gestuurd, met het verzoek om binnen acht weken een vooroverlegreactie kenbaar te maken. De resultaten van de inspraak en het overleg zijn verwerkt in de nota inspraak en overleg welke bij het bestemmingsplan is gevoegd.

Het ontwerpbestemmingsplan zal eveneens zes weken ter inzage liggen. De eventuele zienswijzen worden te zijner tijd in een aparte nota opgenomen.